

Št. 219

**SEPTEMBER
2024**

Št. člana_ice društva:

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

PRIPOROČENI

PROSTOVOLJNI PRISPEVEK: 2 EUR

Polovico dobi član_ica društva.

KRALJI TULICE

Odgovorni in izvršni urednik
Jean Nikolič
Tehnični urednik in oblikovanje
Chris Hartke
Uredniški odbor
Bojan Dekleva, Maja Vižintin, Špela Razpotnik
Sodelavci uredništva
Tomaž Golob – Taubi, Barbara Jozelj, Žiga Novak, Špela Blatnik, Diego Menendes, Jure Zebec, Maruša Ivančič
Grafična zasnova
Karlo Medjugorac
Lektoriranje
Mojca Pipan
Ilustracije
Amurca, Boško, Miloš Dragojevič, Geoffreylt, GDJ
Ovitek
Prva in zadnja stran: Nada Žgank
Tisk
Tiskarna Vovk
Izdajatelj:
Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

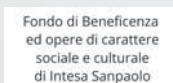
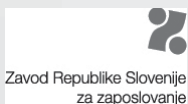
Prostovoljni prispevek za časopis je 2 EUR.
Celoletni prispevek za naročnike v Sloveniji znaša 36 EUR, v tujini pa 72 EUR. Poština je vključena v ceno.

Naslov uredništva:
Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana
Telefon: 059 022 503
030 323 128 (SMS komentarnica)
E-pošta: urednistvo@kraljiulice.org
Spletna stran: www.kraljiulice.org
Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:
SI56 0400 1004 8456 921 odprt pri Nova KBM

PROJEKT PODPIRAJO:
Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor
Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO
Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor
Stanovanjski sklad RS -- Zavod RS za zaposlovanje -- Ministrstvo za javno upravo

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice
član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev in avtoric prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

Foto: osebni arhiv

VPLIV NASILJA

Nasilje med obiskovalci dnevnih centrov za brezdomne je resna težava, ki pogosto izhaja iz odvisnosti, kot je denimo alkoholizem, ki stopnjuje napetosti. Splošno znano je sicer, da je pitje alkohola med brezdomnimi precej pogosto, saj je zatekanje v omamo za nekatere način spopadanja z izzivi brezdomstva. O tem, kako učinkovito je takšno početje, ne bi razpredal.

Učinki alkohola brez dvoma nižajo strpnost, kar vodi v prepire, nasilje in včasih tudi v fizične spopade. Zaposleni v dnevnih centrih se zato nemalokrat srečujemo z nestabilnimi razmerami. V takšnih primerih je delo izjemno zahtevno, saj moramo uravnotežiti sočutje do obiskovalcev in potrebo po ohranjanju varnosti in reda, kar, verjemite, ni lahka naloga. Zaposleni se odzivamo po svojem najboljšem občutku, večinoma se prilagajamo posameznim primerom in svojim diplomatskim veščinam. Stres na delovnem mestu je tako lahko izjemen, saj pogosto razdvajamo pretepe ali poskušamo umiriti konflikte, kar nas same izpostavlja nevarnim situacijam. Naj dodam, da to ni v opisu naših delovnih nalog. In sploh ni redko, da smo tudi sami deležni groženj z nasiljem.

Dnevni centri se seveda trudijo vzpostaviti občutek skupnosti med obiskovalci, a vselej prisotna grožnja nasilja ustvarja napeto in neprijetno vzdušje ter trga tkanino teh prizadevanj, kar vpliva na dobrobit tako obiskovalcev kot osebja. Nekateri obiskovalci, ki se bojijo za svojo varnost, se zato izogibajo centrom in posledično zanje pomembnim storitvam. In ne pozabimo, prisotnost nasilja resno spodkopava poslanstvo dnevnih centrov, tj. zagotavljanje varnega in podpornega okolja za vse, ki so v stiski. Tudi fluktuacija zaposlenih je lahko visoka, saj mnogi zaradi zahtevnosti dela iščejo manj stresno zaposlitev. Cikel nasilja in odvisnosti je težko prekiniti brez ustrezne intervencije, a mnogi dnevni centri delujejo z omejenimi sredstvi in viri. V našem primeru je najopaznejša preobremenjenost, saj v povprečju naše storitve dnevno uporablja 120 oseb. V utesnjenih prostorih – na kar redno opozarjamo – tako pogosto prihaja do trenj med obiskovalci. Težave v duševnem zdravju pri tem igrajo močno vlogo.

Navkljub vsem izzivom pa so številni zaposleni globoko predani svojemu delu in se trudijo na različne načine ustvarjati varno okolje. Prisotnost varnostnega osebja ali organov pregona včasih pomaga, vendar je to dvorezni meč, saj lahko ustvari tudi vzdušje nezaupanja med obiskovalci in zaposlenimi – jasno, dobri odnosi se ne ustvarjajo z represijo. V našem dnevnem centru smo o varnostni službi sicer že razmišljali, a se za ta korak nismo odločili prav zaradi zgoraj navedenega razloga. Je pa dejstvo, da vse našeto močno otežuje strokovno delo.

Med pisanjem prispevka je do mene prišla informacija o zabodenem obiskovalcu enega ljubljanskih dnevnih centrov. Drug center je zaradi podobnega incidenta med obiskovalci zaprt že dva meseca, kar še bolj poudarja nujno potrebo po celovitih podpornih sistemih, vključno s psihološko podporo. Za zaposlene je vse navedeno vsakodnevna bitka za obvladovanje teh izzivov, a ohranjamo upanje, da bodo naša prizadevanja obrodila sadove ne glede na to, kakšna letina bo.

Jean Nikolič

Kazalo:

2	UVODNIK
4	BREZDOMKA
5	PO NESKONČNI SINJINI
7	POLJE ČASTI
8	DEČEK Z NOVOGORIŠKIH ULIC
10	MALO OKOLI NAOKOLI
12	NEKAJ CESTNIH
13	ANEKDATE IZ PRODAJE
14	MARIBORSKA STRAN
16	MARIBORSKA SCENA
17	SARIN DNEVNIK
18	LITERARNA PRILOGA
22	SLIŠANJE GLASOV
24	NEZNOSNA LAHKOST GENOCIDA
26	KRALJEVI RECENZOR
28	IZZA REŠETK
31	GIACOMOV FOTO KOTIČEK
32	KRAVŽLIJANJE MOŽGANOV
33	OGLASNA DESKA
35	NAGRADNA KRIŽANKA

TO SEM JAZ: URŠKA

Kot ste že opazili, mi je ime Urška, stara sem 38 let. Hvaležna sem, da sem pred devetimi leti spoznala Kralje ulice, saj sem z njihovo pomočjo pridobila samozavest, povrnilo se mi je zaupanje v ljudi in, kar me še najbolj veseli, postala sem razumevajoča in potrpežljiva oseba. Ko mi je bilo najtežje, so mi Kralji stali ob strani.

Iskreno bi se rada zahvalila svojim stalnim strankam za vso materialno in psihično podporo.

»Drži kot pribito – po vsakem dežju posije sonce.«

Foto: Nada Žganek

03
KRALJI
ULICE

PRAVILA PONUJANJA ČASOPISA

Ker želimo, da bi pri razširjanju časopisa Kralji ulice lahko sodelovalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev in bralk, je pomembno, da skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Člani in članice društva, ki ponujajo časopis, ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice.

Doslej so bili v javnosti zelo dobro sprejeti, mnogi bralci in bralke so pohvalili njihov pristop. Želimo si, da tako ostane tudi v prihodnje, zato člani in članice društva spodbujamo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis še bolj približati našim bralcem in bralkam.

- Časopis ponujam na miren in nevsiljiv način.
- Drugim članom in članicam društva, ki ponujajo časopis Kralji ulice, izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do ponujanja časopisa.
- Z drugimi člani in članicami društva se miroljubno dogovarjam glede lokacije ponujanja časopisa.
- Morebitne nesporazume rešujem na miren in spoštljiv način.
- Med ponujanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.

- Med ponujanjem časopisa omenjam predvideni prostovoljni prispevek in od bralcev in bralk ne pričakujem ničesar več.
- Med ponujanjem časopisa ne beračim.
- Spoštujem odločitev bralcev in bralk, da časopis vzamejo ali ne, in jih k temu nikakor ne silim ali jih drugače neprijetno vznemirjam.
- Med ponujanjem časopisa imam svojo uradno izkaznico društva na vidnem mestu. Številka žiga na časopisu mora biti adekvatna številki na izkaznici društva.
- Zbiranje prispevkov za druge dejavnosti društva je poskus zavajanja bralcev in bralk.

Če se član ali članica društva ne drži pravil ponujanja časopisa, je na to najprej opomnjen_a s strani strokovne delavke oziroma delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do ponujanja časopisa Kralji ulice.

Bralce in bralke prosimo, naj morebitne kršitve sporočijo v uredništvo na telefonsko številko 059 022 503 ali na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

BREZDOMKA, 23.

Na oltarček sem dodala še svoje zadnje pismo mami:

Mama, moj angel

Bil je vroč avgustovski dan. Za soboto je bilo na pokopališču malo ljudi. Ko smo čakali, da pripeljejo rože in posodico s tvojim pepelom, so se nam pridružile še gospe, tvoje prijateljice iz zavoda Franko. Neizmeren občutek hvaležnosti me je prevzel, ko sem jih gledala stopiti iz avta. Čeprav nas je bilo na pogrebu malo, smo bili tam samo iskreni ljudje, tisti, ki smo ti v zadnjih letih stali ob strani na tvoji trnjevi poti.

Slovesnost se je kmalu začela in odšli smo za pogrebniiki, v tišini, vsak s svojimi mislimi. Mali Peter mi je bil še v največjo uteho, ni se še zavedal resnosti situacije in nehote me je prisilil, da sem se zbudila iz razmišljanja o naših zadnjih skupnih dnevih, tednih, mesecih. Kot že večkrat sem kar slišala tvoj glas, kako mi prigovarja, naj bom zbrana, predvsem pa hvaležna, da se je odvilo tako, kot se je. Vem, tvoje življenje bi se lahko končalo že ob več priložnostih, sploh me je bilo strah za tvoje preživetje, ko si bila brezdomka in je bila tvoja edina družba steklenica vina. Kakšna bolečina me objame, ko pomislim na tiste čase! Kako nemočno sem se počutila. Iz misli me je zopet iztrgal Peter. Pogrebec je raztrosil pepel in zadovoljna sem bila ob dejstvu, da si si v zadnjih tednih premislila glede žarnega pokopa in se odločila za raztros pepela. Vem, zakaj. Vedela si, da boš tako svobodna, vrnjena v naravo, ki nas je ustvarila, in ta mirni zelen kotiček je odražal ne le mir in dajal občutka svobode, ampak je bil tudi košček travnika, po katerem zdaj lahko tekaš s svojimi novimi prijatelji. Ne boš več osamljena in sama. Tvoje ime bo za vedno ostalo vklesano v kamen, prav tako kot bodo ostali v nas naši skupni spomini. Po poti nazaj do vežice so se tudi gospe iz zavoda Franko strinjale z mano, da te kar čutijo. Ta občutek miru je bil prav neverjeten. Vsaj za kratek čas nas je zasleplil z mislijo, da še nisi odšla. Vsaj ne povsem. Ker kdor živi v spominu drugih, ni mrtev, je samo oddaljen. Mrtev je tisti, ki ga pozabijo. Zdaj si tam, kjer solze ne bolijo in sanje oživijo. In zreš, česar oko še ni videlo. In uho ne slišalo. Zdaj si na drugi strani.

Draga mama, vesela sem, da sva si zdaj bližje. Vsak dan te bom lahko obiskala. Kadar pa te ne bom mogla, imam doma na polički v sobi mali oltarček, z najinimi slikami, angelčkom, svečo, križem in krasno črno žametno škatlico, v katero so mi pred slovesnostjo dali žličko pepela. To je ena od redkih stvari, ki me pomirja: želela si biti z mano in mojo družinico, in zdaj se je ta, tudi moja, želja uresničila. Kadar mi je ponoči hudo (ponoči je najhuje), pridem k tebi po uteho, čeprav navadno dolgo traja, da jok poneha. O, kako te pogrešam! In najine vsakodnevne, dolge telefonske pogovore. Srce me je dobesedno bolelo, ko sem držala telefon, čakala na odziv, pa ga ni bilo. In kako pogrešam naša skupna nedeljska kosila, ki sta jim obvezno sledila še sprehod ob Dravi in pot do najbližje slaščičarne.

OpenClipart-Vectors

Znala si gledati s srcem in dušo in v nas zaznala tisto globlje in bistveno. Nikoli nisi bila površinska. Naučila si me razumevanja, skromnosti in hvaležnosti. Zaradi tebe sem se naučila odpustiti, v vsakem človeku poiskati dobro. Privzgojila si mi ljubezen do knjig, branja in pisanja, kar je postalo moj ventil za sproščanje. Nič več kemije, že sedmo leto. Lahko si ponosna name. V prostem času pišem knjigo, o kateri sva se pogovarjali že pred mnogimi leti. Posvečena bo tebi in mojemu sinu, saj sta moja največja učitelja. Zaradi tebe sem danes to, kar sem, in hvaležna sem ti za to. Pridejo dnevi, ko me prevzame žalost, predvsem ob osebnih praznikih. Božič ni bil isti brez tebe in tudi tvoje čestitke za moj rojstni dan poštar ni prinesel. V Mariboru že dolgo nisem bila, preveč boleče bi bilo hoditi po ulicah, kjer sva skupaj hodili, po nakupih, sprehodih. Res, da je minilo že osem mesecev, odkar si se za vedno poslovila od nas, ampak bolečina je še vedno zelo močna.

Mama, lastovka je odletela na jug in ne bo se vrnila. Kot mala lastovička imam zdaj svojo družinico, v kateri prevladujeta ljubezen in razumevanje. Počutimo se varne, saj vemo, da, mama, angel moj, dobro paziš na nas. Pozdravljena do snidenja na drugi strani, kjer se bomo nekoč zopet srečali.

Pogreša te tvoja lastovička Kaja

Nadišavil sem se s pridnostjo, ker sem že javno smrdel po lenobi.

Benjamin Gracer

Lan Lenart

PO NESKONČNI SINJINI

Oče, s to izpovedjo želim, da se oba rešiva spon, ki so naju dušile.

»Duševna bolezen se lahko zgodi komur koli, z njo se ne rodimo, nastane zaradi travmatičnih izkušenj v zgodnjem otroštvu.« – Katarina Marov

Draga dr. Rozi,

celo življenje se pogovarjam z nekakšnim alter egom, nadjazom ali pa se zatekam v imaginarni svet, kjer razčiščujem, analiziram v primeru, da sem ogrožen ali me kaj prizadene. Nimam ne prividov ne prisluhov.

Ta svet je pri meni imaginaren, vendar ga razčlenjujem s pametjo, ki jo premorem, in z intuicijo, ki sem jo najbrž podedoval po materi ali pa me jo je ona naučila uporabljati. V tem imaginarnem svetu ni pravil, potrebna je velika človeška fantazija, toplina, človečnost, obenem pa hudo analitičen in na trenutke nekoliko mrzel razum. Skratka, ta svet je zame nekakšen ventil, kjer prečistim stvari, ki me prizadenejo, ali pa sanjam o lepih stvareh, ki se bodo morda zgodile oziroma upam, da se bodo.

V teh mislih ali zgodbah imam seveda glavno vlogo, kakor nekakšen junak v romanih, saj zrastejo na mojem zelniku. Žal pa se mi v teh zgodbah ne dogajajo samo dobre in lepe stvari, pač pa je tako kakor v realnem življenju – z mnogo padci, a tudi vzponi. Vendar razmišljanje kljub vsemu sklenem z optimističnim ali humornim načinom ali pa z eno lepo domišljjsko mislijo. V mojem svetu tudi ni hudih predsodkov, ki žal še vedno tako kruto vladajo v naših glavah, v ljudeh.

To, kar mi je povzročilo prvo »Polje« (prva hospitalizacija v Psihiatrični kliniki Ljubljana), me je tako močno prizadelo (kakor na primer možganska kap, ki jo doživiš in se potem na novo učiš govoriti), da sem šele postopoma, šele po mnogih letih sestavil grozni mozaik tega dogodka in časa. Pisal sem dr. Krajcu in mu skušal nekako razložiti, kakšna krivica mi je bila storjena, vendar so bili to le delčki tega mozaika, ki so takrat iz mene bruhali še zelo nepovezani in v fragmentih, skratka verjetno ne povsem dobro razumljeni ali celo napačno. Tako kot bolnik z možgansko kapjo sem okorno in prizadeto pisal o svoji izkušnji. Kljub vsemu pa je dr. Krajc iz tega razbral, in mi to tudi povedal, da imam v svojo bolezen kar dober uvid. Več od tega noben psihiater – pa če je še tako dober in sposoben – ne bi mogel razbrati. Sem pa videl, da se ga je stvar zelo dotaknila.

Vedno me je podpiral v likovnih izražanjih, saj je tudi njega zanimala ta tematika, poleg tega pa je »fan« Francije, in tudi tu sva našla skupni jezik, po materi sem namreč Francoz. Naredil mi je tudi ogromno uslugo, ko mi je omogočil polovični invalidski status. Zelo sem mu hvaležen, in tudi psihiatru, ki mi je to predlagal. Šele takrat sem začel prihajati k sebi, začel sproščeno in manj obremenjeno živeti ter posledično, kar je najvažnejše, urejati svoj mozaik, ga spravljati, sestavljati v smiselno povezanost, celoto in to izraziti, povedati, kakor jo sedaj prvič predstavljam prav vam, dr. Rozi.

Resnico sem nosil v sebi že dolgo, vendar je bila tako kruta in me je tako prizadela, da sem se učil »govoriti« vsa ta leta in sem šele zdaj končno spregovoril. Morda se mi je moralo zgoditi zadnje Polje, da sem lahko okusil ogromno spremembo v primerjavi s prvim. Prvo Polje je bila inkvizicija, zadnje pa hotel s petimi zvezdicami. Najbrž je ironično, vendar je bila prav ta zadnja izkušnja pika na i mojemu dolgoletnemu mukotrpnemu mozaiku. Če poenostavim,

Foto: Aleksander Petric

sem se zadnjikrat v Polju počutil dobro in prijetno ter videl in izkusil čisto drugačen pristop do človeka. Nikogar ne obsojam, saj se zavedam, kakšne razmere so obstajale v takšnih bolnišnicah pred osemindesetimi leti, ne samo v naši državi, ampak tudi v prenekaterih drugih.

Naj zapišem še primer, kako v vsakdanu deluje moj pogovor z mojim lastnim nadjazom. Pomislim, da bi moral pomiti posodo, pa se mi ne da in razmišljam o tem, da opravo prestavim na kasnejši čas. Nato se obrnem k svojemu nadjazu, ki pa mi pravi: »Kar sedaj jo pomij!« In potem jo takoj z veseljem pomijem ... Moj imaginarni svet je moj ventil in mislim, da ima slednjega malone vsak, le kaže se na drugačne načine. Družinski prijatelj, ki je bil svoje čase direktor ljubljanske policije, mi je enkrat rekel, da si nekateri ljudje lajšajo dušo na simboličen način, z umivanjem rok ali prhanjem, tako sperejo vso negativno umazanijo s sebe, s telesa in duše. Sam pa to počnem na svoj način, s svojim ventilom, imaginarnim svetom. Predvsem sem bil pogosto (in sem občasno še) v domišljjskem svetu, delujem pa povsem normalno in se tako tudi počutim. Mislim, da je to moja pravica, saj s tem nikogar ne ogrožam, še najmanj pa sebe.

P. S. Glede mojih zadnjih izjav pa samo toliko. Z mamo, teto in očetom se dobro razumem, saj sem jih pred kratkim tudi obiskal, in vsaj jaz mislim, da imamo normalen, lep odnos. Mami sem celo kupil rožo, tudi Rožici, svoji partnerki, ki jo imam še vedno rad, sem kupil rožo, in to mi zaenkrat zadostuje. Po vsem tem potrebujem nekoliko miru, zato se bom umaknil na svoje. Z bratom sva si izmenjala prijetna sms-a, in to je to.

včeraj doma
danes od doma
jutri izgubljen
pojutrišnjem pogubljen

MK

Mi smo otroci jutrišnjega dne.
Mi sploh ne bi smeli obstajati.
Ker pripadamo sanjam,
ne pa tej kruti »realnosti«.

Mi smo otroci boga Delfina.
Mi plavamo v Morju, ki ga sanjamo.
Naše sanje tkejo preproge.
Leteče preproge,
ki nas nosijo v Sanje.

Matic

ADIJO ZEMLJA, NAŠ PLANET

Zadnja ptica umira
sonce prah požira
riba za zrakom hlada
senca za smrtjo hira
Zemlja umira

Zemlja se totalno podira

Črtomir Clonsky

POLJE ČASTI, 28. DEL

Včasih se mi zdi, da valim ladje na suhem. Včasih me obide groza: ali nisem morda že prispel na vrh svojega življenja, ne da bi vedel, kdaj? Da se čas maščuje nad menoj? Da gre pot že nizdol?

(Vitomil Zupan – Levitan)

Luka se je poslovil od Gornje Radgone; bolj od ljudi, ki so mu dragi, kot od kraja samega, ki ga je sčasoma začel stiskati in dušiti, pa ne zaradi svoje preprostosti in majhnosti, ampak zaradi padcev in zdrsov, ki jih je bil povzročil Luka sam.

Svet sem občutila kot zmečkan časopis, nekaj, kar lahko brcam naokoli.
(Sally Rooney: Pogovori s prijatelji)

Seveda so bili ob njem »fantje«, ki imajo takega slabiča, kot je Luka, za »malo malico«. Pri njem so prenočevali, kuhal jim je špagete, skupaj so se ga zadevali. Ko je dobil socialno pomoč, je bilo vse njihovo, tudi topli so se, kradli so mu pripomočke za osebno higieno, zato bo plačal kazni, saj ga je oglobila policistka, ko je mahnil kradljivca. Tega se je že nabralo in je prav, da je odšel. Poslovil se je od vseh in vsega.

Če si človek želi neko stvar, se ta spremeni v muko – in če jo prepozno doseže, ostane zvezana z bolečino. (Vitomil Zupan: Levitan)

Luka je bil prepričan, da bo po mnogih pogovorih z zdravnico na CZOPD v Ljubljani sprejet v bolnišnico – na zdravljenje, za katerega se je odločal več kot eno leto – po vseh osmih letih narkomanije, za zdravljenje, ki poteka približno štiri mesece v bolnišnici, potem se bo treba naučiti živeti v neki stanovanjski skupnosti. Bil je pripravljen.

Njegovega telesa ni bilo več, izginilo je nekam, kjer ga nihče več ne bi videl. Kdo bi ga pogrešal? (Sally Rooney: Pogovori s prijatelji)

Spakiran kovček z novimi oblačili, pižama, copati, nove superge, zobna ščetka, pripravljen je bil oddati telefon, s seboj je imel šteko cigaret – rdeče Marlboro. A vstop se ni realiziral, ker je bil pozitiven na koko, ki jo je vzel že pet dni prej (kot da ne ve, da ostaja v telesu), na alkohol, ker je večer prej popil dve pivi (pač slovo od svaka, fotra in soseda), za marihuano je bil pa itak zmenjen z zdravnico, da jo lahko jemlje in je kar redno zvižal (?). Težko je povedati, kaj tak dogodek (popolna sprememba načrta) pomeni za narkomana, ki se je pripravljen »vdati zdravljenju«. In kaj šele za vso njegovo družino. Fanta so dobili nazaj domov, in kam z njim? Kdo ga bo »pazil« naslednjih štirinajst dni? In še nadaljnjih štirinajst? Zakaj se gre zdraviti, če mora vstopiti negativen (nobenih sledi droge)? Tukaj odpove marsikatera logika.

Je mogoče to naravna selekcija; kakor češ, fant je narkič, bo že odnehal, ne bo težil in delal »gužve« in na ramenih socialne živel naslednje mesece ... in naprej prejemal socialno, se zadeval, pa kaj to družbo zanima? Sam si je kriv ... zakaj pa je narkoman? Narkomana nihče ne mara.

Človeške reakcije na samega sebe v zvezi s svetom so zelo zamotane. Ista stvar, ista lastnost, ista telesna posebnost – nas lahko dviga na vrh življenja ali pa meče na njegovo dno. In tako se vse življenje rešuješ kompleksov. Ko se jih rešiš, postaneš za strogo družbo nemoralen, ali vsaj amoralen. (Vitomil Zupan: Levitan)

Luka je po prvem šoku sprejel delo; pri svaku v mizarski delavnici, pri stricu delo v gostišču v planinah. Kadar utegne, se usede, si prižge cigaret in zapiše kakšen verz za rap muziko, in to kar v svojem pogovornem jeziku:

Džanki

*Probu sm drogo, dolg sm ga pohu,
telo mi je stoku, res sm pristal u podnu,
sam pr seb sm se že zjoku.
Ne it po poti, da boš isti, nou dobr, k ratu boš džanki!*

*Res, ratu boš džanki. Nima veze, kaj jemlješ,
zjutri se isto predramiš, ampak to res niso ta zdrava in prava pota,
vlak bo zapelu do podna, situacija bo brezizhodna.*

*Hm, pravijo mi vsi, trava zdravi, zaupaj naravi,
zaupaj naravi, kakšen džanki – ni to čista resnica,
pazi, doletela te bo krivica, k zlorabil jo boš,
dokler nou pela žlica, in ratu boš džanki, ua.*

*Ne se zajebavat, k noben zdrav tip ti ne odobrava,
dokler ti u glavi ne naredi klik, šele u glavi boš zaslišal klik,
šele pol ti bo kolega reku: »Ma, ti si mi pravi frik!«*

Vsi njegovi upajo, da mu je v glavi naredilo »KLIK« in da tokrat z zdravljenjem misli resno.

... tak občutek je bil, kot da bi odprla vrata v lastni hiši, vrata, ki so bila ves čas tam, mimo katerih sem šla vsak dan in se jih trudila odmisli.
(Sally Rooney: Pogovori s prijatelji)

Erazem

Pijani voznik prevozi stop znak brez ustavljanja.
Zadeti voznik se pred stop znakom ustavi in čaka, da se ta spremeni v zeleno.

Marjan Birsar

DEČEK Z NOVOGORIŠKIH ULIC, 9.

Foto: osebni arhiv

HOT DOG IN BUREK

Pozno popoldan smo z družino posedali v parku. Tam smo ždeli na klopci in zapravljali čas. Vmes je do nas pristopil še kakšen mož postave in nas »ljubitelsko« legitimiral. Proti večeru pa se nam je pridružil še Makedonče – bog i batina podzemlja – in mi rekel v polomljeni slovenščini: »Ej, a češ, da greš za mano po paradajz? Nesemo tam kod pekare, da dobimo burek.« Seveda nisem imel nič proti, lačen sem bil kot pes.

Tako sva se jaz pes-človek in »Makedonče sa podruma« odpravila rabutat paradajze. Na nekem vrtu v bližini sva nabasala vrečo in se pijano štorasta *odcingala* v pekarno, nekakšno burek barako. Tam sva zlikovcu preprodala paradajz

in mastno zaslužila dva bureka s sirom. Jaz sem se kot kvazi mafijaš z mrkim pogledom pritožil: »Ej, to je vredno vsaj štiri bureke, ne samo dva!« In sva dobila kar štiri bureke in se nabasala do onemoglosti. Pijana in sita sva se nekje sredi noči izgubila in odšla kdove kam. Sam sem odšel kot vedno spat kar tja, v neko klet. Tam sem dobil dve vzmetnici. Kot naročeno. »Brrrrrr« mraz je bilo, zato sem uporabil obe. Na eno sem se ulegel, z drugo pokrtil in ljubko zadremal.

Nekje dopoldan spet polomija seveda. Na pol v snu zaslišim božji glas: »Dobroo jutroo, hot dog!« Ah, seveda ni bil sam stvarnik, bili so moji prijatelji smrkci. Nič niso bili zoprni, malček so se nasmihali, me prijazno pospremili ven ter me na koncu celo pohvalili, ker sem pospravil za seboj.

08
KRALJI
ULICE

Franjo Frančič

ZEMLJA, DOLINA ROŽ, S TIHOTO OGRAJENA

Foto: osebni arhiv

V življenje sem iskal nekakšen azil, samotni otok, samotni kraj, kjer bi se lahko skril pred ljudmi, pred dolgočasno rutino vsakdana, pred praznino in jalovostjo življenja, kraj, kjer bi dihal žameten zrak, v miru, ki bi valoval in me pomirjal. Morda je to utopično razmišljanje, a vendar sta upanje in hrepenenje tista sila poleg ljubezni, ki dajeta smisel življenju.

V bistvu ni kaj reči, vstaneš in se kot avtomat odpraviš po ulici, srečuješ ljudi, niti pogleda ne dvigneš, hodiš vedno po isti poti do banke. Preoblečeš se, pozdraviš sodelavce in potem kot robot sedeš za bančno okence in delaš. Gibi so samodejni, enako kot pri vožnji avtomobila, trudiš se, da si osredotočen, da ne narediš napake. Ko je službe konec, ne čutiš utrujenosti, morda neko votlo praznino, ko se po vedno isti poti odpraviš proti domu.

Pozno popoldne, Jan se je vrnil iz službe. Doma ga čaka žena Andreja s poznim kosilom, ki je v bistvu zgodnja večerja in njun edini skupni obrok, miza je pogrnjena, Jan vstopi, si sleče plašč, se preobuje, pozdravi in sede za mizo, čaka, da ga postreže s testeninami in omako ter solato. Kmalu prisede tudi ona in skupaj jesta.

Ob delavnikih je tam okoli šeste ure kosilo na mizi, vse poteka po vnaprej pripravljenem zaporedju. Z ženo se ne prepirava, skoraj se ne spomnim, da bi se kdaj. Gre za vaje in utečenost, dogaja se, da velikokrat točno vem, kaj bo rekla.

Je bilo v službi kaj posebnega?

Ne, ne vem, kaj misliš?

Pa saj ja vidiš, kakšni časi so. Skoraj vsak dan rop, kriminal povsod.

Nič ne kaže, da nas bodo oropali, sicer pa imamo že dolgo varnostnike, kamere, v dveh minutah in pol od alarma bi bila policija pri nas.

To je v redu, samo se dogaja, saj ja gledaš televizijo, bereš časopise? Boš v soboto vseeno šel do obale k prijatelju? Obeta se dež, slabo vreme.

Ja, šel bom, lahko bi šla zraven, malo svežega zraka ti ne bi škodilo. Obenem bi končno rad videl ta njegov vikend, ki ga tako hvali. Sploh ne vem, kdaj sem bil zadnjič na morju izven poletja. No, kdaj sva bila.

Tudi jaz ne vem. Morje mi ni bilo nikoli blizu, posebno poleti ne, ko je ubijajoča vročina. Morda, ja, bi šel kdaj izven sezone na kakšen samotni otok.

Samo jaz bi vseeno še enkrat poskusila?

O bog, pa ja ne boš spet pričela s tem?! Sedemkrat sva šla, žal ni bilo uspeha, pa tudi v tvojih letih, saj ja veš, kaj je rekla zdravnica?

Samo Ljuba je vseeno zanosila pri dvainštiridesetih! Petič je šla na epruveto in ji je uspelo. Prej je vsakič imela po dva, tri oplojene, pa ni obupala.

Samo to je prej izjema kot pravilo. Ti se odloči, če greš, te bom podprl, samo ne bi rad, da padeš znova v tisto grozljivo depresijo.

V depresiji sem itak. Ti pa na posvojitev niti pomisliti nočeš. Mislim, da je to najin zadnji vlak.

Pa ne gre zato, sama veš, da so pri nas čakalne vrste tja štiri, pet let. Tujina pa, ne moreva kar nekaj tako, neodgovorno. Se bova še pogovorila, je prav?

V bistvu ni kaj reči, vstaneš in se kot avtomat odpraviš po ulici, srečuješ ljudi, niti pogleda ne dvigneš, hodiš vedno po isti poti do banke. Preoblečeš se, pozdraviš sodelavce in potem kot robot sedeš za bančno okence in delaš. Gibi so samodejni, enako kot pri vožnji avtomobila, trudiš se, da si osredotočen, da ne narediš napake. Ko je službe konec, ne čutiš utrujenosti, morda neko votlo praznino, ko se po vedno isti poti odpraviš proti domu.

KONČNA DESTINACIJA

Zgodba mojega življenja. Za podlago je triptih Hieronymusa Boscha, Vrt zemeljskih naslad. Slika, ki govori zgodbo človeške zgodovine odrešenja, kaže preteklost, sedanjost in napoveduje prihodnost. Lahko vidiš rojstvo, življenje in smrt. Če jo gledaš dovolj dolgo, bo spregovorila tudi tebi. Tvoja svobodna odločitev je, kako jo boš živel, konec je neizbežen za vsakega od nas. Ni pomembno, kakšen je naš konec, pomembno pa je, kam bom po koncu odšel. Moja pot je svobodna odločitev, in od te odločitve je odvisna moja končna destinacija.

Ravno tako, kot če kupiš letalsko vozovnico za Tokio, ne boš videl New Yorka. In če ne verjameš v »letalski prevoz«, ker ga ne vidite, ste prikrajšani za potovanje. Biti na poti pa je čudovito in lepo, vidiš življenje, začutiš dobroto in lepoto, ki ti ju svet ponuja, in to v obilju. Potovanja v tebi vžgejo iskro, ki se spremeni v ogenj po avanturi. In ko se vrneš domov, upaš, da boš še kdaj potoval, vleče te v neznano, ne moreš se upreti. Zato se ponovno odpraviš na pot, po prihodu domov pa dobiš zaradi izkušnje vero, da potovanje zate ni konec, oblije te sreča in prihodnost postane svetla.

Ni ti več težko. Garaš, se mučiš, prenašaš vse tegobe, ker veš, kaj te čaka. Potovanje v neznano, kjer je lepo, kjer so dobri ljudje, kjer si sprejet tak, kot si, nihče te ne sodi. Ob teh mislih se vate naseli mir. Mir, ki si ga iskal celo življenje. V tistem trenutku spoznaš, da si več kot pol življenja ta mir iskal na napačnih mestih, v stvareh, kjer ga ni.

Sprva ne moreš dojeti preprostosti bita miru, a ker ne izgine, začneš verjeti. Od sreče želiš resnico povedati drugim. Ne verjamejo ti. In ti ne moreš tega razumeti, zaradi tega se obremenjuješ.

Počasi pride spoznanje in vidiš še več, vidiš dlje in vse je jasno.

Triptih Hieronymusa Boscha

Spoznaš, da ljudje ne verjamejo, ker nimajo vere, živijo brez upanja, njihov dan je monoton in se ponavlja, dan za dnem, teden za tednom, leto za letom, brez potovanja, vse do smrti ... In ker si žalosten zaradi njih in vse to težko gledaš, si kupiš vozovnico v neznano in odpotuješ. Na poti se sprostiš, ponovno začutiš mir, hvaležen si, in ker ne moreš tega zadržati, se obrneš k sopotniku, ki je podoben tvojemu očetu, in mu to poveš. Sopotnik v tvojih očeh spozna tvojo hvaležnost. Popoln neznanec, ki sedi zraven tebe in potuje, kamor potuješ tudi ti, ti ponudi tvojo najljubšo pijačo, vzameš jo in on se te nežno dotakne pri tem.

Začutiš toplino in pravo ljubezen, ustavi se čas, prostor izgine, ni ti vroče in te ne zebe, ne čutiš nobene potrebe. Nič ne potrebuješ, dovolj ti je ta trenutek, imaš vse. Počutiš se kot ... Pogled ti uide na letalsko vozovnico in takrat vidiš – na karti piše končna destinacija: NEBESA. Spoznaš, da je bil prodajalec tvojih letalskih vozovnic kar sam Bog, ki te je skozi izkušnje pripeljal do tvojega doma. Spoznaš, da ti brez potovanja ne bi uspelo priti domov. Bog je res velik in dela čudeže, naša osebna in svobodna odločitev pa je, ali Ga bomo spustili v svoje življenje.

Andrej

NA CESTI – NI POTOVANJE

Zopet na cesti. Pride sončen dan, sama, jaz, Serpentina. Sem imela načrt za ta dan in sebi sem se nasploh zdela zelo urejena – vsaj v glavi. Zdelo se mi je, da mi uspeva. Potem pa pride kot blisk neka grozna novica, ostanem brez doma, ostanem brez vsega. Zopet sama s torbico na cesti.

Najbližji mi priskočijo na pomoč, oče mi pri teh letih plačuje izredno drag hostel z zajtrkom. Ko je teden naokrog, mi oči pove, koliko je plačal za ta teden. V glavi se mi zavrti in si mislim, za to ceno bi res dobila že celo sobo. Oči mi očita, da je plačeval zame v tem letu preveč in da je tega financiranja konec. Direktno mi pove, da moram v komuno v tujino, in to takoj. Pred očmi se mi vse podira. Na koncu sem tako zmedena, da prvič v življenju pomislim, da bi potrebovala psihiatrično pomoč in hospitalizacijo. Enostavno nimam več moči. In če ni moči, tudi volja uplahne. Prvič v življenju sem pomislila tudi na najhujše, da bi sama sebi vzela življenje, in delam plane, vendar se mi zdijo vsi preveč boleči. Ampak na koncu sem našla način, kako bi vseeno šlo brez bolečin, tako rekoč v spancu. Takrat me je prešinilo, ne, kaj pa, če je to res moja pot, moja lekcija? In da

tako pač mora biti. Smešno je, tako dolgo razmišljaš o najhujših stvareh in se sam sebi smiliš, ko pa je čas, da se kaznuješ, te potegne ta gon po preživetju.

S torbico na rami sem hodila po mestu, in čeprav sem imela prišparanega nekaj denarja, sem se uvajala nazaj v beračenje ob mizah in kavarnah. To mi nikakor ni šlo od rok, ura je bila kar naenkrat devet zvečer in od nekje so se prikradli temni oblaki, ki so kazali na deževno noč. Od utrujenosti sem se sesedla (dobesedno). Padla sem kot kup lesenih deščic. V istem položaju sem se zjutraj zbudila. Noč je bila deževna in nevihtna, na tleh je bilo polno drevesnih vej, listja in podobno. Zraven mene pa velika luža. Ko sem nekako prišla k sebi in se zavedela, kje sem, sem bila pred NUK-om, tam sem spala. Zbudila sem se premražena in mokra in obdajala me je sramota. Ne pred drugimi, to sem že zdavnaj izgubila, bilo me je sram same sebe in zopet so po glavi rojila vprašanja: zakaj jaz, zakaj tako življenje ...

Serpentina

MALO OKOLI NAOKOLI

To leto je zame gotovo najboljše leto v zadnjih petnajstih. Tako kot vedno se zavedam, da je vsak odgovoren za svoje počutje in svojo srečo. Kdor se tega ne zaveda, je ne najde nikjer. Naključje me je na začetku leta pripeljalo na obalo, kjer bom očitno ostal do konca leta, ko končno po štirih letih čakanja dobim bivalno enoto.

Tukajšnje zavetišče Rdečega križa mi namreč omogoča idealne pogoje za delo na sebi in pripravo za dokončno selitev v Ljubljano, tj. v lastno bivalno enoto. Imam zagotovljene vse osnovne pogoje, in kar je meni najpomembnejše, svoj mir. Da je v zavetišču red in v povečini dobro vzdušje, krivim super ekipo zaposlenih.

Ena od stvari, ki jo naredijo za dobro počutje, so tudi prijetni izleti enkrat mesečno. Prav zadnji izlet prejšnji teden se mi je zdel najbolj bombastičen. Šli smo z obale na Nadižo. Sprememba klime in čudovita osvežujoča voda sta mi vzbudili občutke iz mladosti, ko smo se poleti hladili ob rekah in jezerih. Ker je šlo pa za daljši izlet kot običajno, smo si pred odhodom domov privoščili še pico, ki je bila odlična in lep zaključek prelepega izleta. Sendviči, ki so stalnica teh izletov, so namreč pošli že zdavnaj. Čisto vsak izlet do sedaj je bil zanimiv in pravi balzam za počutje udeležencev.

Prvi izlet je sledil le nekaj dni po mojem prihodu na obalo. Šli smo do Strunjana, na sprehod po solinah. Teden dni pred tem na ljubljanskih ulicah pri minus 15 stopinjah, nato pa sonček, le pulover na solinah, in kar malo mi je bilo vroče. Pohod iz Fiese do Pirana me je spomnil na šolski tabor v prvem letniku turistične šole. Piran pa je meni osebno tudi naše najljubše morsko mesto in ga vedno rad obiščem, četudi samo za čas ene kave. Drug izlet je bil namenjen nabiranju špargljev. Teh smo sicer nabrali le za vzorec, saj niti še ni bila njihova sezona, a sem v izletu užival ne gozdnem zraku in lepem razgledu. Naslednji izlet je bil pohod v Orlič, kjer je lep slapek in predvsem prijetna pohodniška steza.

Vsi izleti so nekako v smislu kombinacije prijetnega in koristnega. Eden takih je bil zagotovo ogled komune v primorskem zavetju v vasici Vremški Britof. Čeprav nimam težav z drogo, sem zaradi urejenosti komune in čudovite okolice pomislil, da bi mogoče kar tam ostal. Za ta korak pa se je odločil najmlajši uporabnik zavetišča. In glede na to, da se po nekaj mesecih še ni pojavil nazaj na obali, mu gre dobro in se drži zastavljenih ciljev. Tudi jaz mu pošiljam spodbudo, dobro energijo in mu želim vso srečo.

Zahvalil bi se ekipi Rdečega križa, ki z izleti vsaj malo popestri dni, ki jih preživljamo v zavetišču za brezdomne. Komaj čakam naslednji teden in piknik v Rižani, ki je bil junija prestavljen zaradi slabega vremena. Prav vsem pa želim prijeten zaključek tega čudovitega vročega poletja.

Čuri

Foto: dagmarbendel

P. S. Življenje je polno presenečenj in človeških zmot. V Ljubljani obstaja humanitarna organizacija, ki ima dobroto dobesedno v svojem imenu. Če bi dobil nalogo, da delovanje organizacije označim s 50 pridevniki, dobrote ne bi bilo na seznamu. Res pravo nesebično dobroto vidim bolj na krajih, kjer bi to najmanj pričakoval, in to od ljudi, ki so, kot sem sam, izločeni in stigmatizirani. Vsak dan posebej se trudim biti dober in delati dobro, če ne drugega ob kakih klopcah v parkih pobiram cigaretne ogorke.

Kar pa mi je pred dnevi povedal cimer, me je ganilo do solz. Pravil mi je o malem bolnem neboljenem ježku, ki ga je našel. Del, kako je nekega odvisnika prosil za injekcijsko brizgalko ter ga poslal po mleko, je bil ganljiv. Ko mi je pa povedal, da je za ježkovo ozdravitev plačal skoraj 200 evrov pri veterinarju, me je pa šokiral in ostal sem brez besed. Tudi solze, ki je pritekla po licu, mi ni uspelo zadržati.

Poznam kar nekaj ljudi na robu, ki so raje sami lačni, le da so njihovi ljubljenci siti. Tu bi pozval vse »normalne« ljudi, ki druge sodijo po njihovem videzu in družbenem statusu, naj se vprašajo: so ljudje na robu tam, ker so sami slabi, ali pa so nemara pristali na robu zaradi slabih »normalnih« ljudi?

Mlad zaposlen fant ob dnevu žena kupi šopek rož, z njim odide k direktorju in mu čestita za dan žena. Pa mu direktor reče, oprostite, jaz sem moški, nisem ženska. Na to mu mladenič odgovori – ste pa največja kurba v naši firmi!

Gregor B. Hann (posthumno)

POKUŠANJE VINA V VINORODNEM OKOLIŠU KAPELA

Vsako jesen smo nezaposleni dobili vabilo za obiranje grozdja in druge letine na Kapeli. Ker sem tam živel več let in me je eden od zaposlenih poznal, me je nekoč ob tej priložnosti povabil v klet, kjer delajo okusen traminec in še mnogo drugih vin. Začelo se je z debatiranjem in počasnim srkanjem vina. Naj razložim, da je vinoteka v ogromni kleti, ki se skriva pod Kapelskim hribom, in ima v svojem srcu stotine vinskih sort, med njimi tudi najprestižnejšo in najdražjo ledeno trgatev. Celotnega postopka pridelave vina iz rahlo pomrznjenih grozd-nih jagod sicer ne poznam, vino pa je vrhunsko. Slovenija ima nasploh zelo dobro in kakovostno kapljico.

No, med pokušanjem stotin sodov nekaj nadstropij pod zemljo sem tolkel kozarček za kozarčkom. Zdelo se mi je, da se nekako ne morem napiti, ko pa sem spil preveč in je telo spoznalo, da tega ne bom izbruhal, sem postal pijan kot čep. Pozno, ko so drugi počasi zaključili z glavnim delom, sem se tudi jaz poskusil odpraviti domov. Ta naloga pa je bila vse prej kot

lahka. S Kapele, ki je na vrhu hriba, sem se odpravil s kolesom. Naklon za spust je bil smrtonosen. Z izvedbo te točke, ki se je končala tako, da sem s polnim gasom priletel v koruzno polje, sem uničil kolo, polomil kar nekaj koruze, udaril v tla in izgubil zavest ... do jutra. Ko sem rinil domov kolo, s katerega je viselo polno koruznih listov, so tako vsi takoj vedeli, kaj se je zgodilo. Mama me je nagnala pod tuš in mi servirala pridigo, da bi moral bolj paziti na kolo in koliko česa pijem.

V prihodnosti sem še večkrat opravljal takšna dela, vendar se tako, do kome, nisem več napil. Sploh pa se pijan nisem nikoli več peljal po tistem klancu. Kapela je res dober vinorodni okoliš, ki nudi precej predvsem tistim, ki imajo radi bolj sladka vina. Splača se priti na pokušino, ko imajo dan odprtih vrat. Pozdrav vsem starim Kapelčanom!

Robert Ž.

011
KRALJE
ULICE

TIHI DOM

Popoldne prideva z malim na plažo. Par metrov od naju leži nekdo, pokrit z belo rjuho. Noče, da ga opeče. Zraven njega stopim v morje in se odpravim plavat. Vrnem se, ležem, berem Jergovičev Sarajevski Marlboro, ni prevroče in pihlja veter. To je to. Uživam.

V nekem trenutku mali reče: »Mami, prišla sta dva iz Tihega doma in sta poleg gospoda, pokritega z rjuho, postavila nosila.« Tihi dom je tudi mojega očeta pospremil na večni počitek. Dvignem pogled, dva moška, oblečena v črno, sta parkirala mrliško vozilo, stopila do gospoda, nataknila rokavice iz

lateksa, odkrila rjuho, pokojnika prišla eden za roke, drugi za noge, ga položila na nosila, na katera sta prej položila prozorni najlon, ga vanj ovila, na dveh mestih zavezala z gurntami, prenesla v mrliški avto in se odpeljala.

Razen enega para nihče ni opazil, kaj se je zgodilo. Tip na levi je nemoteno bral knjigo, gruča Italijanov se je veselo smejala. Upam, da je gospod živel glasneje, kot je umrl. Ter predvsem ne sam.

Sandra Požun

STOJNICA NAVDIHA

Dobrodelna tržnica TIMALITI

Foto: osebni arhiv

Letošnjo tržnico zaznamuje že četrta obletnica zbiranja prispevkov za Kralje ulice. Na tržnici TIMALITI smo sodelovali Tinka, Mak, Lili in Tine, od tu tudi izhaja ime tržnice. Smo bratrance in sestrične in smo končali peti in osmi razred OŠ. Izdelovali smo: male tepihe, zapestnice, kazalke, škatlice, naprstne lutke, tkane torbice ... Stojnico smo popestrili tudi z avtorskimi slikami in zemljevidi Ljubljane. Letos smo v dobrodelne namene zbrali 119,41 evra.

Izdelke smo prodajali dva dni med šesto in osmo uro zvečer. Prvo uro je posel teklen počasneje, saj je bilo še vroče. Ob sedmi uri je postalo hladneje in ljudje so začeli prihajati ven. Nekateri so nas zavrnil s svojimi razlogi (nimam časa, nimam gotovine, zavili so na drugo stran ceste, da bi se nam izognili ...), drugi pa so se pri naši tržnici ustavili in nas pohvalili, se pogovarjali ter donirali. Prispevke smo zbirali za ljudi, ki si ne morejo privoščiti življenja, kot ga imamo mi. Zbrana sredstva smo julija predali Društvu Kralje ulice.

Tinka, Mak, Lili in Tine ☺

NEK CESTNIH AJ

PROMISKUITETA

V nedeljo sem bil v Tivoliju, kjer ponujam Kralje. Eden poleg drugega sta parkirala avtomobila, v vozilih en moški in ena ženska. Parkiranje je brezplačno, ampak on mi je dal dva evra, in tudi ona mi je dala dva evra. Poljubita se in odideta. Za njima pride iz grmovja (predvidevam) žena z bejzbolskim kijem in jima razbije avtomobila. Nato mi je še ona dala dvajset evrov.

Adis Hero

RETROSPEKTIVA UMETNICE

Videti je kot stara, ponošena, večkrat zaprana srajca. Otopelo zre predse, včasih odzdravi, če jo pozdraviš, večinoma pa ne. Kakršen koli pogovor z njo te niti ne zamika. Obnaša se, kot da ji je vseeno. Samo nek velik blok nosi s seboj. Nekaj oglja in svinčnike. Njene oči so več ali manj uprte v tla. Nima smisla, da bi človek drezal vanjo. Samo tisti izbrani, ki so videli njene risbe, skice, portrete, vedo, kdo je ona. Le tisti izbrani, ki jim pokaže vrano, sovo in ponošen čevelj, scefano marelo in starkin obraz. To ima v tistem bloku in še mnogo več. Ni ji mar, če jo pohvališ, da dobro riše. Ona to že ve. Pravi le, da je to ustvarila narava, ona le prerije iz nje. Bodite dobro!

Xena

NAHRBTNIK

Časopise dam v nahrbtnik in grem na svoj plac. Želel bi si malo večjega. Ta je pravzaprav premajhen. Upam, da bo kakšna donacija za naš prodajalce. Obrabil se je že. Malce poka po šivih. Z menoj je v dežju, snegu in soncu. Vesel bi bil novega. To si želim že nekaj časa. Morda pa bo kdo prebral in mi ga podaril. Vesel bi bil. Ta je res že ubogi.

Perica

PRVA POMOČ IN KAVA

Pred dnevi sem šla v Mercator. Ker pa sem bila pred tremi tedni operirana na hrbtenici, je moje gibanje precej omejeno, obisk trgovine je bil zato še kako naporen.

Ravno ko sem zaključila pri blagajni, sem videla, kako je pri izhodu starejša gospa padla na tla. Nastala je zmeda, blagajničarka je tekla po vodo, ljudje so se začeli zbirati okoli nezavestne ženske, naprej pa so stopili le trije: starejši gospod, gospa in mlado dekle. Obrnili so jo na bok in ji po navodilu mladenke odpirali usta in jo polivali z vodo. Reševalci so bili na poti, gospa, ki ji je merila pulz, je kar naenkrat pričela histerično vpiti, da pulza ni več. Vsi so obstali in gledali. Nagonsko sem pozabila na vsa navodila glede gibanja, zanemarila bolečino in se dobesedno vrgla na kolena ter nemudoma pričela masažo srca in umetno predihavanje. Na 30 stiskov dva umetna vpiha. To mi je edino ostalo v glavi od tečaja PP, ki je bil obvezen v 2. letniku gimnazije. Ker pa so me takrat bolj zanimale kave v Ledina centru, je bila moja prisotnost temu primerna.

Skratka, v vsej tej paniki niso našli defibrilatorja, zato sem postopek nadaljevala. Zdelo se mi je, da vse skupaj traja ure in ne sekunde. Kje so reševalci, kaj, če ne delam prav? Nato sem začutila rahel premik, in kar naenkrat hlastanje po zraku. Zdrnila sta me vzklik in ploskanje množice, takrat so prišli tudi reševalci. Adrenalin je popustil in nisem mogla vstati. Vsi ti gibi niso bili dobri za mojo hrbtenico, so pa morda rešili življenje neznanke. Občutek je bil neopisljiv, nezemeljski, 69-letna gospa pa lepo okreva v UKC. Njena družina, mož, trije otroci in dva vnuka, so mi izredno hvaležni. Jaz pa sem hvaležna, da sem spustila eno kavo in bila prisotna vsaj na enem delu PP.

Rada bi vas opozorila, da je znanje prve pomoči izredno pomembno, ker nikoli ne veš, kdaj boš lahko ti nekomu rešil življenje ali nekdo tebi.

Nina Stepanovič

MILNI MEHURČEK

V svojem domu, v tatišju, ko poplačam položnice, se zavem, kakšen droben milni mehurček me objema. Par zamujenih položnic, kakšna razvada, in že ti grozi izvršba. Sistem deluje, če imaš zadosti. Če pa nimaš, pa mehurček počí. Pristaneš lahko na cesti. Bodite dobro!

Xena

PRELOMNICE

Komaj sem čakal, da bom polnoleten, da se osamosvojim. Da bom sam svoj šef oziroma šef samega sebe. Da ne bom polagal računov nikomur. Ne materi, ne očetu, ne prijateljem, ne nikomur. In je ta datum prišel na moj koledar. Če sem se pri 18 letih počutil dozorelega in se pri 30 letih počutil zrelega, je prejšnji teden napočil čas za tretjo prelomnico. Prelomnica abraham – še zmeraj na cesti.

MK

ZMEŠNJAVA

Ker so me oropali in mi pobrali vse, sem imel zdaj dvojno najemnino, kajti prejšnji mesec je nisem mogel plačati. Bil sem vesel, da bo tokrat socialna pomoč nakazana prej kot 21., kakor je v navadi.

In kaj se je zgodilo? Socialna ni bila nakazana prej, kljub temu da je bilo tako navedeno na spletni strani, saj je prišlo do napake. Ker pa smo bili prepričani, da bo nakazana že teden dni prej, so nekateri prehitro porabili denar. Zdaj bomo morali, kot kaže, vsi upravičenci do socialne pomoči prodajati Kralje. No, saj jaz jih že tako ali tako, zato zame ne bo neke bistvene razlike.

Hvala bogu pa so mi ravno odobrili poklicno rehabilitacijo na Zavodu za zaposlovanje, tako da kmalu ne bom več potreboval socialnih transferjev. Lep pozdrav vsem podpornikom in podpornicam Kraljev ulice. Brez vas bi bilo še težje!

Nesmrtni

DAN V MESTU

Dan v mestu je danes drugačen kot pred 20 leti. Takrat je bil cilj dneva le eden. Takrat sem potreboval en »begi« (paketek, op. ured.) in dan je postal podoben, če ne isti kot dan pred tem. Danes je vse drugače. Treba je skrbeti za otroke in ni časa za iskanje begijev. Dan v mestu ima drugačen pomen. Včasih je pomenil žur, odklop. Danes pomeni iskanje oblekic, preživetje dneva v Tivoliju, iskanju sreče na drugačen način. Dan v mestu je besedna zveza, ki se z leti pomensko spreminja. Odvisno je pa od nas, ali na boljše ali na slabše.

Anatej

ANEKDOTE IZ PRODAJE

DŽEK

Če si frajer, se opraviči za vse žaljivke in dvignjeno pest nad mene. Opraviči se za strah in stisko, v katera si me prisilil s svojim nespametnim početjem. Ker ti nisem nič storil, in pravzaprav tudi nič rekel, le Kralji v moji roki so te tako zelo zmotili.

Perica

KOVANCI

Časopis ponujam na tržnici v BTC-ju. Šla sem na pavzo, tja, kjer je dostopna pitna voda. Opazovala sem družino Romov iz Italije, videti so bili dobro situirani. Časopis sem imela še vedno v roki. Najstarejši iz družine je vstal in me vprašal, kaj je ta časopis. V angleščini sem mu odgovorila. Možakar je segel v žep in potegnil ven kup evrskih in dvoevrskih kovancev, in kar nekaj časa brskal, da je našel nekaj kovancev za 50t centov. Na drugi strani je gospod iz Albanije umival paradižnike, poklical me je k sebi in mi v roke stresel eno goro kovancev. Občutek sem imela, da sem se znašla v nekem medkulturnem boju, a bila sem vesela. S tem denarjem, bilo je približno 15 evrov, sem šla v trgovino, kjer sem kupila hrano in druge potrebne stvari.

Nina

IZGUBLJENO – NAJDENO

Izgubili smo se v mladosti. Zdaj sem se pri štiridesetih začela iskat. Včasih mi je žal za nazaj, ampak klinc, tako je.

Nina

RAZNOVRSTNOST

Na svojem placu sem deležen dobrote, a tudi zlehtnobe. Eni me ignorirajo, to se mi zdi normalno. Drugi so korektni. Tretji me malo pocrkļajajo. Se pa najdejo tudi taki, ki bi me radi zbrcali in nagnali stran. Ampak jaz se ne dam.

Perica

NAPOLEONKE

Prodajalci uličnega časopisa poslujemo samo z gotovino. Kljub trudu uredništva, da bi kot možnost plačila uvedli plačilo z bančnimi karticami, to zaenkrat še ni možno. S strani mimoidočih vedno pogosteje slišim »žal imam samo kartico«. Nekaterim je nelagodno, da nimajo tistih par evrov v drobižnici, drugim je to priročen odgovor, da ne bi izpadli neprijazni.

Nekega popoldneva sem ponudila povsem svežo izdajo gospodu, ki je ravnokar opravil svoj tedenski nakup. Razočarano me je pogledal in ponovil že stokrat slišani stavek »žal nimam gotovine, samo kartico« in odkorakal proti avtu. Kmalu zatem se je vrnil in se mi opravičil, ker v bližini trgovskega centra, pred katerim ponujam časopis, ni bankomata. Če želiš, ti pa lahko dam malo češenj. Danes zjutraj sem jih nabral. To so prave briške češnje, napoleonke.

Z veseljem sem vzela debelo pest češenj, saj sem nad njimi letos že obupala. Na Primorskem je našo domačo češnjo uničilo neurje, v trgovini pa jih prodajajo po noro visoki ceni. Zahvaljujoč omenjenemu gospodu sem letos prvič jedla češnje.

Špela

Foto: Maja Mekina, KMCS

Mariborske stran:

Vid Kmetič

DRAGO

Mesta po neki definiciji tvorijo ulice in ceste, avtobusne in železniške postaje, hiše in stanovanjski bloki, igrišča in parki, avtobusne in železniške postaje. Skozi mnoga tečejo reke, nekatera imajo celo letališče. A vendarle to še niso mesta, to so le kilometri položenega asfalta in kilotone armiranega betona, to so zgolj pravilno zložene opeke z malto in prekrite z lepimi fasadami, to so le strešniki in okna, steklo, kamen, železo, tiri, tlak. Kar iz vsega naštetega naredi mesto, so ljudje. Ljudje, ki v teh hišah in blokih bivajo, ki po teh ulicah in trgih hodijo, ki v mestu delajo in živijo. Ki mesto živijo. Ljudje in njihove zgodbe. Velike zgodbe, ki so spreminjale svet, ki jih poznajo vsi in ki so našle pot v učbenike, zgodbe, o katerih pišejo eseje, diplome, doktorske disertacije. In potem so tukaj tiste male zgodbe, zgodbe, ki jih poznajo le nekateri, ki niso spreminjale sveta, ampak kvečjemu za dan ali dva kakšno ulico, dvorišče ali stopnišče, a zaradi svoje majhnosti nič manj pomembne zgodbe, saj so tudi one del mestnega tkiva, kamenček v mozaiku, ki mu pravimo mesto.

Moje mesto je Maribor in Maribor je specifično mesto. Ja, saj vem, rekli boste, da je vsako mesto specifično, in imeli bi prav, ampak Maribor je RES specifično mesto. Položeno ob reko Dravo, ki je, za razliko od nekaterih malo večjih potokov, ki tečejo skozi kakšna druga mesta, čisto prava reka, stisnjeno med Pohorje in Kozjak, na skrajnem robu alpskega in začetku panonskega sveta, na meji med germanskim in slovanskim govornim področjem. Mesto na prepihu zgodovine, še zdaleč ne popolno in urejeno kot nekatera druga mesta, marsikje nekoliko zdelano, po robovih okrušeno in robato, a Maribor je naš in ga imamo radi natančno takšnega, kot je. Takšnega, kot mora biti – mariborskega.

Pred leti smo imeli na Festivalu sprehodov okroglo mizo z naslovom *Maribor v literaturi* in ugotovili, da izmed vseh slovenskih mest prav Maribor »nastopa« v največ literarnih delih. Tudi sam se znova in znova vračam k mestu in vsakokrat najdem nekaj, kar potem spremenim v stavke in odstavke, v zgodbe. Nekaj je na in v tem mestu, da je temu tako, da se spleta pisati o njem, da ponuja dovolj štofa, da ima nekaj tistega neotipljivega, nekaj, čemur mnogi pravijo mariborska duša. Sicer sam tega izraza ne maram najbolj, a v pomanjkanju boljšega ga bom (tudi) tokrat požrl in poskušal s svojim pisanjem nekaj te duše prelit v (upam, da ne preveč mrtve) črke na papirju.

Če živite v Mariboru od rojstva, ali pa seveda v katerem koli drugem mestu, in se po njem kdaj sprehodite – kar tako, brez nekega posebnega namena in cilja, zgolj zavoljo sprehoda samega –, vas pravzaprav skoraj vsak korak ali pa vsaj vsaka ulica ali trg, vsak predel mesta, vsaka četrt, vsako dvorišče zapelje v preteklost, v zgodbe, ki so se tam pisale, in do ljudi, ki so jih živeli, ki ste jih skupaj z njimi živeli tudi vi. Tako je nastala in takšna je tudi zgodba o Dragu.

Bil je nekaj let starejši od nas mulcev iz dveh velikih blokov med Koroško cesto in Lavričovo ulico. Starejši, pa tudi močnejši in za glavo višji, a mentalno je ostal na stopnji nas,

deset-, enajstletnikov. Vendar se iz Draga zaradi tega nismo nikoli norčevali, nasprotno, bil je del naše družbe in stalni član ekipe, ki je na travi pred bloki nabijala fuzbal. Dokaj soliden dvoriščni nogometaš je bil, moč in višina sta mu dajali prednost, tako da mu je bilo žogo, ki jo je znal seveda mojstrsko zgraditi, težko odvzeti. Tudi preigravanje, po naše pimplanje, je obvladal, ko se je postavil v obrambo, pa smo morali pokazati vse nogometno znanje povprečnega desetletnika, če smo se hoteli prebiti mimo njega – pa čeprav ni nikoli uporabljal umazanih nogometnih trikov in ni fauliral. Zato smo si Draga v svoji ekipi vedno želeli, on pa se je veseljem preganjal po igrišču ter skupaj z nami zabijal gole in jezil stanovalce, ki so smatrali naš fuzbalplac za svojo sveto travo.

Po nekaj letih dvoriščnega nabijanja žoge pa se nam ta več ni zdel dovolj zanimiv. V naš krvni obtok se je počasi pričela naseljevati puberteta in bolj od stare kikerce, podajanja s peto in preigravanja »skoz uhe« nas je pričela zanimati glasba in pa seveda punce. Eden za drugim smo počasi zapuščali nogometne bitke, poleg igrišča, improviziranih golov in žoge pa smo za sabo pustili tudi Draga. Njemu je pač ostalo igranja fuzbala še vedno na prvem mestu.

Na srečo pa je v naših blokih stanovalo dovolj mlajših mulcev. Ti so prevzeli naš fuzbalplac in z njim Draga ter njegove dvoriščnonogometne veščine. Sam imam dva brata, šest in dvanajst let mlajša od sebe, in tudi onadva sta v nekem obdobju na dvorišču z Dragom, ki se je vmes že moral vsako jutro briti, nabijala žogo in ob glasnem negodovanju balkonskih nergačev teptala zelenico, in tudi onadva sta sčasoma ta fuzbal prerasla. Drago pa je ostajal na dvorišču z novimi mulci in jih, ob sencih že rahlo osivel, še dolga leta po koncu naših otroštev pimplal in jim zabijal gole.

Nedolgo nazaj, bil je poletni sobotni dopoldan, sem šel čez to naše nekdanje dvorišče. Zelenica je zdaj takšna, kot so si jo nekoč predstavljali tisti najbolj sitni stanovalci, ki so nas, mojstre dvoriščnega fuzbala, z nje vestno preganjali. Na travi raste nekaj dreves, ki sicer dajejo prijetno senco, okoli je živa meja, a nekaj vendarle manjka. Nikjer ni mulcev, ki bi nabijali žogo. Najbrž današnja mularija v prostem času počne kaj drugega in se na fuzbalu ne preganja več kaj dosti. Najbrž.

Vprašal sem se, če Drago še zmeraj stanuje v tistih blokih. Njegove mame, ki je zanj skrbela, zagotovo ni več med živimi. Okoli šestdeset jih mora imeti ta nekdanji soigralec generacij nadobudnih dvoriščnih fuzbalerjev, a prepričan sem, da bi še vedno z veseljem, z nekimi novimi mulci, tudi dandanašnji prodiral v napadu, se gradil, podajal s peto in pimplal, tako kot v svojih najboljših časih. Le mulcev na dvorišču manjka.

Renato Volker – Rene

NEDELJA

Foto: osebni arhiv

Take nedelje imam rad, sončne, tople, polne ljudi in cvetja, zmagovite. Novak je pravkar osvojil zlato na olimpijskih igrah, jaz pa sem sedel k pisanju.

Te dni slabo spim. Ponoči se večkrat prebudim in razmišljam. Jutri, v ponedeljek, namreč potujem v Beograd, kjer bom po medicinski konzultaciji začel z alternativnim zdravljenjem (menda) smrtonosne bolezni. Obsojen sem namreč na dosmrtno terapijo, kar je zame nesprejemljivo. Želim ozdraveti. Pravzaprav sem v svoji glavi že zdrav. Oni testi so zgolj formalnost. Moj največji problem je, da ne živim svoje resnice, ampak zdravniško diagnozo. Pred časom se mi je zapisalo, da dokler si na zdravilih, ne moreš ozdraveti. S tem se je težko ne strinjati. O vsem bom seveda pisal dnevnik. Tega ne delam zgolj zase, ampak za milijone drugih, ki živijo v strahu pred že desetletja medijsko napumpano infekcijo. Velikopotezno? Saj drugače nima smisla. Živi bili, pa vidjeli. Dobesedno.

Zjutraj sem se sprehodil do tržnice in mami kupil grozd grozdja in šopek cvetja. Ne, ni v bolnici, rojstni dan ima. Danes je vstopila v štirinosemdeseto. Kosila je v krogu otrok, vnukov in pravnukov. In častila, kot se za prababico spodobi. Nikoli ni bila škrt. Vedno je rekla: »Saj ne bom nič s sabo nesla.« Razen novih zob, s katerih montažo se te dni daje. Da se ji splača.

Po tržnici sem sedel na kavu, kot pač po boemsko sedem vsak dan, in v notes zapisal misel dneva. »Problem niso ovce, niti ta črne ne, ampak pastirji.«

Ja, ta naša družabna ovčereja je postala v nebo vpijoča. Stanje duha in njegovo izražanje, vsaj na spletu, sta čisto iztirila. Olimpijske igre so postale lakmusov papir za družbeni kaos. Šport je popolnoma v drugem planu. Otvoritev težko komentiram, ker je namenoma nisem gledal, sem pa ujel defile onih plovil, na katerih so nekatere narode dobesedno poosebljale lupinice z begunci. Ker pa na FB težko uideš posnetkom in objavam, sem ujel nekaj dokaj zanimivih predstav in seveda one najbolj kontroverzne. Tista zadnja večerja, ki to ni bila, je bila pritlehno spretno nastavljena past. Resda neokusno izvedena in poceni realizirana, pa vseeno. Deset točk za mešanje medijskega dreka. Glede na to, da sporni režiser in osrednja didžejka malodane vzhičeno razlagata, da sta ponosna juda, je vsaj zame antična bakanalija, banalen izgovor za zionistično provokacijo. Da je poštenemu pedru kar malo nerodno priznati, da je z iste fuckultete. LGBT-skupnosti ne delajo s tem prav nobene usluge. Prej obratno. Na nekem forumu sem zapisal, potem ko je režiser hitel razlagati koncept in se smiliti samemu sebi, kako nerazumljen je, da kadar mora umetnik umetnino razlagati, je to lahko kvečjemu obrt, ne umetnost. Samo da se klika.

Jasno je, da ne moremo mimo boksarskega debakla, ki je prav tako razdelil medijsko srenjo. Je Alžirka moški ali ni? Je v pravi kategoriji ali ne? Ker seveda nisem strokovnjak, sem se spet oprl na svojo intuicijo in razumem, da gre za samo še eno izmed ukan transhumanizma. Večina nevladnikov je trumoma drvela zagovarjati ubogo napadenko, kar je zgovorno samo po sebi. Feministke pa v mišje luknje. Kromosomi, testosteron in

spolovila. Sveta trojica gostilniških debat. Simona Rebolj je vse skupaj dobro naštudirala. Obiščite njen blog. Meni je ostala zgolj neokusna šala. Kot dojemam, gre za človeka, rojenega z moškimi kromosomi XY, presežkom testosterona in z dominantnimi ženskimi spolovili. Zdravniki ob rojstvu nemalokrat izbirajo med dvema opcijama, nerazvitim penisom in bolj razvito vagino. Izbor športa Alžirke torej ni naključen. Maščevanje je sladko. Bali pa bali.

Sprint nizozemskih 4 x 200 m je bil v trenutku legendaren. Vsaj tukaj ni bilo dileme, kdo je hitrejši. Kitajci v skokih v vodo so pa itak z drugega planeta. In dandanes so redke situacije, ko je belo svetlo in črno temno. Ena sama sivina nas obdaja. Ribiti v kalnem se temu tudi reče. Podobno kot v politiki, ko smo prišli v fazo, da so vsi isti. Samo Rusi so obtičali tam nekje za Karpati. Morda pa se pripravljajo na obisk ameriških letalonosilk, ki se bližajo Iranu. Olimpijske igre so zgleda ena taka dimna zavesa svetovnega cirkusa. Red herrings, bi rekli Otočani. Medtem ko je v antiki v času olimpijskih iger zavladalo premirje, mi te dni začenjamo nove vojne. Bye bye, Libanon.

In prav zato so take sončne nedelje moji najljubši dnevi. Sprehod po dopoldanski tržnici, klepet s prijatelji in znanci ob kavici, kosilo v krogu družine, malo športa in šaha in večerno muckanje z lubim. Vsako nedeljo je treba živeti, kot da je zadnja. To bi še Tereza požegnala.

Ja, vsake toliko se je spomnim, te naše drage Tereze Vuk. Vsake toliko me obišče misel nanjo in vsake toliko tudi kaj objavim na njeni FB-strani, da je ne pozabimo prehitro. V bistvu smo zdaj ob njeni izgubi lahko priče, kako se ustvarjajo urbane legende. Živela je svojo resnico, ki smo jo nekateri do neke mere lahko razumeli, ker smo jo ali osebno poznali ali se lahko poistovetili z njeno zgodbo socialne gobavke. Jaz je nisem mogel brati. In to sem ji tudi povedal. In je razumela. Sicer pa tudi ona ni brala mene. Eni bi jo pa za Kresnika nominirali. Sem jo pa razumel. Zasebno sva na messengerju vsake toliko kako rekla, se potožila eden drugemu in potem tekla vsak po svoji špuri skozi vsakdan. Nazadnje je bilo konec maja, ko je potožila o vseh mogočih bolečinah. Potem je odšla nona in nedolgo za njo Tereza. Sendvič obupa za njenega fotra, ki je v mesecu dni izgubil mamo in hčer. Nepredstavljiva groza. Ampak življenje gre naprej in se nič kaj ne ozira na naše razlage, kaj je hotel umetnik s svojim življenjem in delom povedati. Terezo bodo žalujoči ostali veselo tržili, menda bodo izdali celo nedokončano knjigo, kakopak, tako da bodite ob božiču pozorni na zvončkljanje profita.

Ja, za profit gre. Vedno. V športu, v umetnosti in v politiki. Nam malim pa ostanejo poletne nedelje in samo od nas je odvisno, ali jih bomo prebili pred TV-ekrani ali med ljudmi, ki nam nekaj pomenijo. Nimam čisto nič proti razmerju 80 : 20, ki se imenuje Paretoovo pravilo. Ampak 80 odstotkov, lepo vas prosim, namenite ljudem. Dokler smo še ljudje.

Foto: Nada Žgank

Mariborska scena:

Goran Šrok – Gogi, 59 let

NISEM TATA MATA

Nisem tata mata, a mi zadnje cajte vse rata. Kot vas večina že zelo dobro ve, sem brez obeh nog. Torej sem invalid. Verjetno si mnogi ne predstavljate, kakšno življenje je to. Vam bom po svojih najboljših zmogljivostih poizkušal opisati.

To vam izgleda pa tak, dragi moji sokrajani in drage moje sokrajanke. Zjutraj vstanem okoli pol pete ure, se prekopicnem iz postelje na električni voziček, ki se je polnil celo noč.

Popolnoma nagi se odpeljem v kuhinjo, kjer pristavim džezvico za jutranjo kavico ter si prižgem prvo cigareto. Nato sledi obisk toaletnih prostorov, točneje WC-školjke. Ko se olajšam, pohitim v kuhinjo in zakuham kavico. Bog mi je priča, da ob izpijanju te črne poživilne pijače prav čutim, kako se mi telo prebuja. Dragi moji, ako bi mi kdo prepovedal pitje kave, se jaz enostavno ne bi več hotel zbuditi. No, da pa ne pride do pomote, imam raje od kave povsem navadno vodo. Te lepo spuca in osveži. Voda mi je vedno pomagala v mnogih jutrih, ko sem se prebujal še napol pijan in zelo žejen. Ja, voda je vir življenja in zelo pomaga pri treznjenju, pa tudi kozlanju. Brez hrane človek lahko živi kar

nekaj časa, a brez vode nikakor ne bi šlo. Najdlje sem bil lačen šest dni in pol. Zapadel sem takrat v neko brezvoljno depro. Zaprl sem se v stanovanje, bral laso romane, kadil, pil vodo in spal. Tak je to trajalo šest dni in pol, nakar me je zajebal brat, ki me je nepričakovano obiskal. Odpeljal me je v trgovino, mi nakupil vse potrebno, tak da sem v trenutku pozabil, da sem se hotel do smrti izstradat. Ob odhodu nazaj v Avstrijo mi je bratec dal še nekaj cekinov in Gogi je bil kot prerojen. Nekaj dni kasneje mi je na vrata potrkal kolega in mi ponudil delo na gradbišču. Sprejel sem in delal za Suljota približno tri in pol leta. Varil in montiral sem betonska okna in protipožarna vrata. Teden stradanja in obupavanja nad lastno usodo je bil tako ustavljen, nikakor pa nikoli ne bo povsem pozabljen.

Črni trenutki v življenju se ti zarežejo globoko v spomin in tam ostanejo kot opomin, da se lahko tudi vrnejo, ako jim seveda dovolim. S svojim pametovanjem bi za danes zaključil. Bodite mi dobro in čuvajte svoje zdravje. Hvala vam za nakup našega velecajtunga in bajči, čavči in arrivederci do naslednjič.

PAPARAZZI ZA REVEŽE

Tamav sosed se mi je prej pohvalil, da je v šolskem bendu. Uprašala sem ga, kateri instrument igra, pa je reku da NOBENGA, hahaha. On je sam tam. Potem sem mu povedala zgodbi o tem, kako smo tud mi mel bend v OŠ. Dva dni, dokler ni mogu Nino vrniti bratrancu ukraden set bobnov... poleg tega pa itak noben od nas ni mel nobenga talenta. Vokal nam je spizdu, ker na vajah ni hotu pet Justina Bieberja na ukaz menedžerja (JST). Kitarist je pršu samo za en dan, ker je rabu prej od pouka... Pa šola nam ni pustila met koncerta po 20 minutah ustanovitve benda. Kdo pa nej bi čakal do naslednje proslave?! V zadnjih dveh urah obstoja našega benda, sem ugotovila, da ne morem bit menedžer, ker ne maram svojih sošolcev pa noben noče igrat in pet Backstreet boys. Pa če si menedžer, nisi glavna zvezda. Pa doma nism povedala, da mam vaje na drugi strani viča in me je fotr skor v popravni poslal, ker je mislu, da sm spizdla od doma.

Priloga Društva slovenskih pisateljev Vrabec Anarhist se tako kot spletni portal imenuje po neuklonljivem ptičku iz romana Ivana Cankarja Hiša Marije Pomočnice, ki se je na vsak način hotel prebiti na svobodo in ga lahko razumemo kot simbol večne utopije. Čeprav je vrabček v romanu nesrečno končal, smo ga oživili v prepričanju, da mora biti svoboda temelj družbe in ustvarjalnosti. Prilogo urejata Igor Divjak in Neža Vilhelm.

Borut Slokan

PISMO

Foto: osebni arhiv

Hlastač je skočil, ugriznil na sredini in mu zlomil kopje na dva dela. Penjenje, sekanje; znojen, obupan spopad je sledil. Lovec Svalvo se je spomnil, kaj so mu svetovali modri starci; v oči, v te velike oči. Preostali del sulice je zarinil v Hlastačevo oko, v tistega zgoraj, ne enega od drugih treh spodaj. Sokrvica je drla iz očesa in Hlastač je drgetal. Svalvo je rinil ost do konca v Hlastačevo možgane. Bil je preblizu in krčeči se Hlastač ga je oplazil po nogi.

Rana, majhna cena za zmago. Uspelo je. Hlastač, lovilec, prevarant. Eden od treh plenilcev, ki so pobijali prinašalce svetih pisem na njihovi poti. Tega ne bo več. Smrdel je do neba, ko je izpuščal govno in kri. Hlastač je izhropel, Lovec, posvečeni sel, je postal, da predahne.

Padla je prva od treh zlih zverin, ki prežijo na njegove, ko so na svetem poslanstvu, nosijo prisego kralja, odrešitev; ki pa jih vodi preko njihovega plenilskega področja.

V brlogu Hlastač ni imel nič razen kosti, Svalvo je bil razočaran. Toda moral je dalje, čas se je iztekal, bil je zadnji dan, ko je prisega še veljala.

Uničevalec, Avatar sončnega boga, je bil cilj svete pisne prisege; zašil jo je v svojo obleko. Plemo je vedelo, da je to njihovo zadnje upanje, da je uspeh Svalva neskončno pomemben – vsa življenja so bila odvisna od tega. Bil je zadnji dan.

Žareč od zmage nad Hlastačem je nadaljeval pot. Trava se je spreminjala v grmovje s krivimi vejami, s strupenimi trni. V zraku je neprijetno dišalo po neznanem zelenju in rožah. Blizu bi lahko bil brlog Lovilca. Svalvo je izvlekel svojo pračo in vanjo vtaknil blagoslovljeno kroglo. Nekaj ga je zarinilo od zadaj in padel je. Svalvo se je obrnil in da, Lovilec je skočil, je bil na njem, njegova slinasta čeljust je kapljala, se bližala Svalvovi glavi.

»Krogla, čarobna krogla, s strupi in čari, ki jo je zarotil vaški šaman, je bila edina, ki bo ubila Lovilca!« Lovilec je razprl čeljust in Svalvo je vanjo porinil celo roko, s kroglo v pesti, nato pa razkrečil prste.

Čar je imel takojšen učinek. Čeljusti so se zaprle, vendar z mlahavim ugrizom, tako da je lahko iz njih izvlekel površno krvavečo roko. Lovilec je dihal plitvo, prehitro, njegova moč je usihala. Svalvo je izvlekel nož in prerezal zveri grlo. Ni se branila, ni imela moči za to.

V brlogu je bil manjši zaklad dragocenosti in svetlečih se kamnov. Samo z neba so padali takšni kamni, vzela je vse.

Sedel je poleg živali, ki je izpuščala smrad, in znova tipal svojo haljo z všitim pismom. Pismo odrešenja, pisno obljubo kraljevega očeta izpred desetletij, ki poteče danes, ob sončnem zahodu. Obljubo kralja vaščanom, ki so mu rešili življenje. In so zdaj potrebovali pomoč njegovega sina. Barbari s severa so bili premočni, uničenje je bilo neizogibno. Polovica borcev vasi je že padla; tako naprej in sledilo bo celotno plemo, izginilo. Danes je bil poslednji dan za rešitev.

Toda pismo kralja je bilo sveta prisega, ki so jo morale spoštovati vse generacije kraljevih otrok. Tako določa Bog Sonca in Uničevalec je njegov Avatar, o katerem ni vedel nič. Ena zapreka je še ostala. Le ena. Prevarant. Tudi modri možje so poznali le njegovo ime, ne pa bitje samo. Dlje od vasi, manj je Svalvo, lovec, vedel, kaj ga čaka.

Lovec si je povil roko in pohitel v vodo. Blizu je bilo vodno zajetje. Skočil je vanj in se odrgnil. Živali so bile strupene, moral se je očistiti. Ves čas je pazil na ogrinjalo s svetim pismom na obali. Ki ga je bilo mogoče predati le Uničevalcu, Avatarju boga Sonca, boga vladajoče dinastije. Ko je predano, ko ga Avatar sprejme vase, bo pismo postalo zakon. In ukaz, naj jim celotno kraljestvo pride na pomoč. On, žena, plemo, vsi bodo ostali živi, na svoji zemlji.

Svalvo je, okrepčan, nadaljeval pot do prestolnice Harabo, kjer

sta bivala Božji Avatar in novi kralj. Mlada ženska je stala blizu njegove pešpoti, pred svojim šotorom, z vrčem v rokah. Vino bi mu prijalo. In Svalvo je imel dovolj srebra.

»Koliko za vino?« je vprašal Lovec.

»Dva srebrnika.« Njen glas je bil globok. Dišala je zamolklo, muškato, vabeče.

»Ali lahko za trenutek sedem?« Svalvo je potreboval počitek. Rane so se zarivale vanj, prosile za postanek.

»Da.« No, ni bila blebetava.

»Pridruži se mi, prosim. Božja volja je deliti.« Še posebej z lepim dekletom, tudi če je neokretno.

»Seveda.« Njena halja se je razprla in pokazala je zelo mikavne noge. Mm, mmm.

Precej požirkov pozneje je Svalvo – z glavo, otopelo od vina – objel dekle okoli pasu. Nič ni rekla, nobenega nasprotovanja. Objel jo je še z drugo roko in jo potegnil bližje k sebi. Ustnice so se srečale, odprle in jezika sta začela svoje večne igre.

Ampak, ampak? Njena usta in jezik so imeli drugačen okus, vse je bilo drugače kot pri ženskah! Je to ženska? Svalvo je tipal njeno telo. To je bil moški! Spomnil se je Weimure, razvpitega ljubitelja otrok, izgnanega iz vasi, ki ga je poskušal posiliti. Imel je enak občutek, obliko, okus, enako vse!

Svalvo se je tudi spomnil, kaj je takrat storil, da bi se ubranil. In tudi sedaj je pogoltnil toliko »njenega« jezika, kolikor je mogel, in grizel, grizel, grizel. Prevarantov jezik je raztrgal, odtrgal, »ženska«, zdaj suhljati moški, ki je krvavel iz ust, je dvignil svoje bodalo, prej skrito, da bi ga ubil.

Prevladal je Svalvov lovski nagon. Skočil je in pobral svojo polovico sulice. Prevarant je napadel in takoj mu je Svalvo zasadil konico sulice v želodec. Svalvo je obrnil sulico, da bi razširil rano, in odskočil.

Prevarant je še vedno stal, kri je lila iz njega v travo. Potem se je zrušil. Svalvo je pobral dragocenosti okoli njegovega bivališča, posebej svetleče kamne. Obledo in drugo je pustil na gnusobi.

Svalvo je začel teči, zamujal je, pred očmi se mu je mračilo in okolje se je zibalo v njegovih očeh. Prestolnica je bila v bližini. Kmalu je zagledal zidove. Stražarji so ga poskušali ustaviti. Zadnja ura se je bližala, ni imel več časa.

»Imam sveto kraljevo prisego, ki jo moram predati Božjemu Avatarju! Sem na svetem poslanstvu!« Svalvo je bil zasopel, zmuden, a še vedno dovolj močan, da je prevpil vse stražarje, in je stekel, med divjim spraševanjem o svojem cilju, končno, v tempelj.

Blagoslovljeni kip Uničevalca, Avatarja boga Sonca, prejemnika svetih besed, ki so jih morali vsi spoštovati, je stal sredi svetišča. Tega kipa ni še nikoli videl. Svalvo je omahnil pred njim in se nato z zadnjimi močmi zravnal. Žrelo kipa tega ogromnega psa ali volka je zijalo, zato mu je tja položil pismo. Nato se je, na koncu svojih moči, naslonil na podstavek kipa. Bilo je storjeno. V poslednji uri.

OpenClipart-Vectors

Avatar Uničevalec bo zarjovel vase sprejeto sveto prisego ob sončnem zahodu in kralj jo bo ubogal, kot jo mora. Vas, pleme in njegova družina bodo živeli.

Kaj pa je to? Približal se je še en prosilec in vtaknil svoje sporočilo drugam, v njemu nevidno, luknjo na hrbtu kipa Uničevalca. Zmotil se je! Konec!

Ne! Ne! Svalvo se je sunkoma obrnil nazaj k čeljusti Uničevalca, kjer je ležalo odrešitveno pismo.

Uničevalec bo oživel, zarjovel in bo pismo zmlel v drobne koščke, njegova napaka! Zagrabil je pismo, da bi rešil, rešil svoj svet. Kaj zdaj? Sonce je zahajalo proti koncu. Kaj? Odprtina na hrbtu je bila zamašena z zadnjo prošnjo. Kaj zdaj? Prošnja mora biti v Avatarju!

V podzemlje z vsem, zvil je pismo in ga porinil od zadaj v statuo. Božji pes je zatulil, on pa rinil, rinil je do konca. Papir mu je izginil iz rok, sprejele so ga notranje mišice čudežnega kipa. Roko, nenavadno čisto, je potegnil ven, nepoškodovano. Avatar je nehal rjoveti.

Zmaga, rešitev. In on bo heroj za vse čase. Spati in nato domov. Žena, vas, večna slava, vsi čakajo. Svetleči kovinski kamni, ki jih je imel, mu bodo prinesli bogastvo.

»In tako je lovec Svalvo rešil ves naš rod, kot junak nad junaki. Toda zlobna usoda je nanj nagnala zle jezike, posmeh bab, vreščanje otrok, žaljive napise na hiši. Pred norčevanjem ni imel miru. Svalvo je zato zbežal v sosedno kraljestvo in naprej in spremenil ime, o njem ne vemo nič več. Vseeno ga slavimo kot heroja, on je naš odrešenik. On je heroj Svalvo in ne, kot vi pijete!«

Kam bežite? Spet, spet vpijete žaljivke, ki so ga pregnale. On je Svalvo Heroj, ne Svalvo Anus, Svalvo Ubijalec, ne Svalvo Ritna Luknja, on je Zaščitnik vasi in ne Zaščitnik pasjega gnoja! Kaznoval vas bom vse.

Ali pa ne. Nima smisla, če to ponavlja cela vas ...«

Tatjana Plevnik

HILDA

Foto: osebni arhiv

Hilda je pospravljala krompir v košaro, ko je zagrmelo. Bližala se je nevihta. Brž si je spodrecala dolgo krilo in pohitela z delom. Ko je končala, je postala žejna. V škafcu ni bilo več vode, zato se je spustila k potoku. Sklonila se je, da bi natočila vodo v škafec, tedaj pa je zašumelo v gošči. Najprej je pomislila, eh, saj je samo lisica, nato jo je zaskrbelo. Njeno mater je pobralo zaradi ugriza stekle lisice. Po tistem, ko so oče in bratje odšli na Ogrsko prodajat konje in se niso vrnili, je mati sama hodila v gozd nabirat les za kurjavo. Hilda je naredila vse, da bi jo rešila. V kis je zdrobila česen in grobo sol in koprive in z mešanico natrla materine rane. Oskubila je domačemu petelinu škofijo in z njo zdrgnila ugriznino, vendar materi ni bilo več pomoči. Tudi petelin je poginil.

Hilda se je pripravila na spopad z lisico. S tal je pobrala debelo vejo in se široko ustopila. Toda iz gošče je stopil možki v plavih hlačah in srjaci enake barve. Bil je svetlolas, poraščen po obrazu in z dolgim kljukastim nosom, podobnim, kot ga je imel njen oče. Ko je zagledal Hildo, je zaklel in dvignil bajonet. Za trenutek je pomislila, da jo bo zabodel. Toda ne. S pogledom se je spustil med njena bela stegna, ki so se mu nastavljala izpod še vedno spodrecanega krila, obraz pa se mu je razpotegnil v poželjivo rezanje. Odložil je puško na bližnjo skalo, dvignil roke, kakor za dobrodošlico, in se zakrohotal. Ni izgubljal časa, kar zgrabil jo je. Potisnil jo je na tla, ji dvignil kiklo čez glavo in jo nabadal toliko časa, da je začela krvaveti. Mislila je, da bo umrla, mislila je, da jo bo ubil, samo zato je pograbila kamen in ga treščila po glavi, ko je vstal z nje in segel po orožju. Morala je prestreči njegovo zlo namero, ni imela izbire. Poskušala mu je dopovedati, naj je ne pritiska ob kamenje, ki se je vtiskovalo v njen hrbet, vendar je ni razumel, ni govoril njenega jezika. Truplo je odkotalila do potoka in ga potisnila po toku navzdol.

Odvlekla se je v kočjo in spala do zore naslednjega dne. Ko se je zbudila, je bila šibka, v piskru ni bilo vode in dolgo je trajalo, da je zmogla pot do vodnjaka. Pila je počasi, nato je umila svoje razbolelo telo. Minili so mnogi dnevi in dolge noči, ko so jo preganjali občutki nemoči in osamljenosti, moraste misli in nerazložljivi izbruhi jeze, ki jo je stresala nad klateškimi psi. Nihče ji ni nikoli razložil koncepta posttravmatske stresne motnje, zato jo je dojemala kot neke vrste nalezljivo bolezen, ki ji jo je prinesel nesrečni vojak. V njeni preprosti glavi ni bilo predstave o pojmih zlorabe in upravičenosti uporabe smrtonosne sile v samoobrambi, ki bi spodbudila razmišljanje o krivdi, zato je ni bilo strah. Pričakovala je, da bo prej ko slej minilo in bo ozdravela. Rešilo jo je prav to, da svojega položaja ni razumela. Če bi ga, bi se zbala za usodo svojega otroka. Iz strahu pred biriči in vislicami ali božjo kaznijo bi se zatekla k spovedi, in to bi jo izdalo.

Ko je prišel tisti čas, ni zakravela. Kmalu je opazila, da se je njen trebuh napihnil. Najprej je mislila, da se v njej nabirajo strupi, ki jih je vanjo nacedil vojak. Ko ji je telo nabrekalo, je postajala vse bolj zaskrbljena, da bo umrla. Čeprav vdana v usodo, je vseeno še šla v polje in posadila čebulo. Dokler bo bog dal, bo živela. Postajala je počasna in okorna. Nekega jutra se je zbudila in ugotovila, da leži v luži tekočine ostrega vonja.

GDJ

Potem jo je začelo močno boleti. Ni mogla ne ležati ne sedeti, ampak je hodila sem in tja po sobi kakor zver. Ko jo je telo prisililo, je počepnila in izrinila bolečino iz sebe. Pomislila je, da morda vendarle ne bo umrla. Na tleh med njenimi nogami je ležalo dete, še vedno pritrjeno na njeno telo z utripajočo zvito vrvico. Z zobmi je pretrgala kožico in dvignila bitjece k sebi v naročje. Punčka je bila majcena in ljubka kakor zajčica. Imela je globoke modrovijolične oči barve vodnih lilij, zato ji je dala ime Lilija.

To je bilo že zdavnaj. Mala se je naučila hoditi, tekati, jesti krompir in korenje in zajčje meso, okopavati njivo in kmalu se je naučila loviti zajce tudi sama. Postala je podobna svoji materi, le nos je imela daljši in rahlo ukrivljen kakor kragulji mladič. Svetle lase ji je Hilda spletna v dolgo kito, ki jo je ovila okrog otrokove glave in spela nad čelom. Lili je bila precej divja, ampak zdrava, lepa, živahna in samozavestna. Začela je odhajati z doma in se vračati šele, ko se je že zmračilo. Hilda se je najprej bala zanjo, a se je kmalu pomirila, kajti mala je znala skrbeti sama zase. Domov je prinašala stvari, ki jih je našla na svojih pohodih, stvari, ki so se zdele kot nacoprane – nenavadno belo cajno na primer, narejeno iz tankih sijočih niti, dovolj veliko, da je Hilda v njej lahko nesla dva zajca in še nekaj gob za povrh. V naslednjih dneh je prinesla tanko srebrno šilo, veliko lepše, kot bi ga lahko naredil kovač iz spodnje vasi, pa mošnjiček zdravilnih zelišč, poslikano majoliko in prozoren kamen. Iz gline je izdelovala paličaste figurice, ki

jih je žgala v ognju, na koncu pa še porisala z ogljem. Vsa kajža jih je bila polna. Ko se je pri njiu ustavil cerkovnik Avguštin, ki se je vračal z vozom iz sosednje vasi, in zagledal figurice, je pripomnil, da so videti kakor hudičevi ta mladi. V vasi se pritožujejo, je rekel, da se jim je sesirilo mleko, štrbonclji pa niso več obrodili sadežev. Povej svoji coprnički, naj se neha igrati z glino, da ne bo končala na kurišču, je še dodal.

Zato so Hildo spet začele obhajati hude misli, kadar male ni bilo domov, na nebu pa je gospodovala polna luna. Takoj po sončnem zatonu bi se usedla pred kočjo in zastrmela v daljavo. Tam, kjer se je daljna gozdna črta spajala z nebom, tam zadaj je bila vas. Njene oči so gledale igro senc in svetlobe, toda um je videl samo to, kar ga je zaposlovalo: poplesavanje svetlobe oddaljenih ognjev, majhne otoke žarenja sredi noči. Ogrnila bi se z očetovo ovčjo jakno in čakala. Strah, da se bo mali kaj zgodilo, je bil čedalje večji. Nekoč ji je sledila globoko v gozd. Premikala se je tiho nad podrtimi hlodi in velikimi balvani, zelenimi od mahu. Ustavila se je na mestu, kjer je sonce rezalo s svetlobo skozi listje, in videla malo, kako je nabirala zeli. Slišala jo je, kako je pela kakor angel. Posmehnila se je svojim strahovom in se tiho, kot je prišla, umaknila nazaj na pot. Bila je pomirjena, njena mala ne copra, samo zeli nabira.

Spala je že, ko so jo prebudili glasovi. Izkoščičila se je nazaj v življenje. Okrog nje je bilo temno kot v gozdu. Počutila se je težko in zaspano, vendar se je nekako spravila na noge in pogledala skozi prednjo lino. Po poti iz vasi so prihajale postave z baklami. V svetlobi plamenov je zagledala, da so nekateri nosili vile in srpe. Bakle so osvetljevale grobe obraze moških. Med njimi je opazila nekaj žensk, ki so pljuvale in preklinjale. Množica se je hitro približevala kajži. Hilda je obula švaplje, pograbila jopico in cajno, vanjo je zmetala najnujnejše: nož, ruto, pol hlebca kruha, palico – in stekla pri zadnjih vratih ven. Še prej je pogledala v Lilino izbo, pretipala je posteljo, a male ni bilo doma, hvala bogu. V zavetju noči se je spustila v globel, pot je dobro poznala, lahko bi jo prehodila miže. Na jasi, takoj za robom gozda, je stal voz. Konja sta blago zahrzala, ko se je približala. Prijela je za nož, bila je pripravljena. Moški, ki je stopil z voza in si oblekel suknjo, je imel dobro znane pšenične lase cerkovnika Avgustina. Čisto malo je manjkalo, pa bi te oklala, mu je zasikala. Kje je moj otrok? Ravno sem ti jo mislil pripeljati, ji je odvrnil. Ne, ne, Gusti, ustavi konje, obrniti se moramo, prihajajo ponjo. Takoj obrni!

Povzpela se je na voz. Lili je ležala pokrita z odejo in jokala. Stisnila jo je v naročje, medtem ko je Avguštin obračal konja. V daljavi nad hribom je rdeče žarelo. Cerkovnik je pogladil živali skozi hosto. Potovali so vso noč. Zjutraj so se ustavili ob reki, da se konja spočijeta. Avguštin jo je mahnil ob reki navzdol. Morda bom ujel kakšno ribo, je navrgel. Mala se je šla umiti. Šele ko je slekla krilce, je Hilda opazila kri, ki se ji je pocedila po nogi. Tudi krilo je bilo krvavo in ovojke prav tako. Pomagala je otroku, da se je umil, oprala je gvanec, deklico pa zavila v svojo jopico. Moja punčka odrasča, je pomislila. Potem je nabrala robide in maline in z njimi nahanila otroka. Stisnili sta se druga k drugi in se ulegli na sonce. Mala je takoj zaspala, Hilda pa je le zamižala.

Sončni žarki so jo zibali v prijetno omotico. Poskušala je zadržati nekaj sončne toplote v svojem telesu. Potopila se je v omamno stanje polsna, v katerem se je svet zdel čudovit kraj. Idila ni trajala dolgo, prekinil jo je črn oblak, ki je zakril sonce. Nobenega vetra ni bilo, da bi ga odnesel proč. Dvignila se je

OpenClipart-Vectors

na komolce in se ježno zazrla vanj, vendar se ni premaknil. Postajal je vse bolj okrogel, na njem se je počasi izrisoval človeški obraz, raven, ploščat, z ogromnim kljukastim nosom med napihnjenimi lici in levjo grivo, s katero se je poigraval veter. Ustrašila se je. Obraz je gledal lokavo in pohotno, čeprav je bil samo oblak. Zavpila je nanj, naj izgine. Bil je tik nad njo in se ni premaknil, stegnila je roko in ga zgrabila. Povlekla ga je proč z vso močjo, še pihnila je vanj in res se je umaknil, da jo je spet objelo sonce. Nasmehnila se je. Najbolj neverjetno pri coprnijah je, da se dogajajo. Nekaj oblakov na nebu se čisto zares zbere skupaj v človeško glavo. Preprosto vaščan si tega ne more predstavljati. Kako bi si sploh lahko kdor koli predstavljal nekaj, kar je nepredstavljivo? Njej, preprosti ženski, pa je uspelo. Paradoksalno. Ni vedela, kaj je to paradoks, pojma ni poznala, a je brezmejno zaupala, da se ji nepredstavljivo lahko zgodi.

Cerkovnik se je vrnil s tremi majhnimi ribami, zavitim v lapuhovo perje. Mala je spala, on pa je sedel k Hildi. Napravi nama južino, ženska! ji je rekel. Objela ga je in zajokala. Avguštin ju bo rešil, rad je imel Lili – malo moških je poznala, ki bi imeli radi tujega otroka – bil je mlad in močan dedec, ki ni skrival svoje moškosti, videla jo je. Varoval ju bo. V tistem trenutku je bila Hilda najbližje sreči, zato je najbolje zgodbo končati na tem mestu, v trenutku, ko je ženska položila glavo na cerkovnikove prsi, pomirjena in blažena.

TIHI GLASOVI V NAS

Pred časom sem gledal plesni nastop mladega plesalca. Imel je mišičasto, močno in gibko telo in zdelo se mi je, da se giblje prožno, z dobro odrsko prezenco, ter da pleše z veseljem. V plesu se je premikal po odru sem in tja, se vrtel, izvajal kake izrazite oz. hitre gibe v skladu z glasbo, ki se je medtem vrtela. Opazil pa sem, da mnoge od gibov, ki bi jih sicer lahko izpeljal do konca, torej do polne iztegnitve rok ali telesa, do polnega obrata ali nagiba telesa, izvede tako, da gib začne, torej ga nakaže, potem pa ga na polovici izvedbe nekako zaustavi in telo spet »potegne skupaj« oz. nazaj v izhodiščni položaj. To mi je bilo všeč, ker se mi je zdelo, da je s tem pokazal nekakšno distanco to tega – nakazanega – giba, v smislu »lahko bi ga izvedel«, ali morda »vem, da vi gledalci pričakujete ta gib«, »vendar pa sem se odločil, da ga ne bom naredil, ker nisem suženj teh pričakovanj«. Zdelo se mi je, da je to bila nekakšna plesna satira, neke vrste paradokso in premišljeno sporočilo tega plesalca, torej znak njegove avtonomije.

V pogovoru po predstavi pa je plesalec povedal nekaj čisto drugega. Namreč da med plesom – bolj ali manj ves čas – sliši glasove, ki komentirajo njegov ples in pravzaprav vsak njegov gib. In kot je povedal, ti glasovi bolj kot ne kritizirajo njegov ples in mu poskušajo skoraj vsak gib preprečiti, mu ga prepovedati, na ta način, da mu sproti govorijo: »Ne tega narediti, ustavi ta gib, ne iztegni roke.« Itd. Morda pa tudi s kakimi še bolj grobimi izjavami. Povedal je, da je njegov ples na nek način stalna borba med njegovo željo in namenom ter glasovi, ki ga blokirajo. Pomislil sem, in on je to potrdil, da je ples, ki smo ga gledali, pravzaprav rezultat dveh ... kaj naj rečem, dveh oseb, dveh subjektov, dveh sil, ali še kako drugače bi se temu lahko reklo. Oziroma interakcije med njima ali celo borbe med njima, kakor je plesalec to opisal.

Vseeno pa je povedal, da je na nek način to pravzaprav on sam, ali vsaj njegova realnost, njegovo življenje, njegov način bivanja ali obstoja. Ker se je v vseh teh letih, kar to doživlja, naučil s tem živeti, ali s tem na nek način upravljati, preživeti. Občudovanja vredno se mi je zdelo, da ob vseh teh »borbah« sploh lahko stopi na oder in tam pokaže ples, ki ga gledalci – domnevam, da večinoma – občudujejo, jih nekako gane ali se jih dotakne, ko plesalec pokaže svojo moč, svojo energijo, prisotnost in nekako subjektivnost, živost ter tudi veselje.

Potem sem začel razmišljati, ali nismo morda vsi ljudje taki, ali morda ne doživljamo vsi nečesa takega ali vsaj zelo podobnega. Kot na primer moja dopisovalka iz druge države, ki mi je dolgo pošiljala svoje selfije, na katerih je bila vedno nasmejana, dobre volje in videti polna energije. Potem pa sem enkrat prejel od nje fotografijo, na kateri je bila videti mrka in zamišljena, morda celo žalostna. Ko sem jo vprašal, ali je morda žalostna, mi je odgovorila, da je to pravzaprav slika njenega običajnega obraza, izraza na obrazu, in da so bile vse prejšnje slike – njenega veselega in polnega energije obraza – zaigrane, na nek način neresnične. Pa vendarle tudi resnične, saj so bile del njene resničnosti v večinskem delu njenega življenja, vsaj tistega življenja, ki je potekalo v javnosti.

Za tem sem začel opazovati druge ljudi v svoji bližini, in sem večkrat opazil, kako se njihovi obrazi spremenijo, ko mislijo, da jih nihče ne opazuje. Večinoma se njihovi »socialni obrazi«, torej bolj prijazni in nasmejani, spremenijo v »osebne obraze«, ki so manj pod vplivom tega, kako se je treba kazati v javnosti. Pa čeprav se to dogaja tudi v dosti zasebnem delu javnosti, na primer v njihovi družini.

Včasih pri tem »delu« tudi mene zalotijo. In me kdo vpraša, ko vidi moj obraz: »Ali si morda utrujen ali slabe volje?« Jaz pa si hitro »nadenem« en lepši obraz in odgovorim: »Ne, ne, samo nekaj takega sem razmišljal, drugače pa sem čisto v redu.« In ko sem še bil zaposlen in predaval študentkam, so se mi med predavanji pogosto oglašali glasovi (sicer v obliki misli ali strahov) v smislu: Ali govorim preglasno ali morda pretiho? Ali imam morda na majici packe od današnjega zajtrka ali od včerajšnjega umivanja zob? Ali govorim dovolj spodobno in v pravem jeziku (slengu, dialektu)? Z omenjanjem teh vprašanj, ali vsebine teh tihih glasov, nočem reči, da sem potem začel govoriti bolj »spodobno«, lahko se je zgodilo ravno obratno. Ampak dejstvo je, da sem te glasove doživljal kot – vsaj delno – nekaj sebi zunanjega, nekaj, kar me je potencialno omejevalo in mi včasih tudi jemalo veselje ali energijo za delovanje. Res pa je tudi, da so me ti moji notranji tihi glasovi zelo redko neposredno kritizirali, nikoli zmerjali ali poniževali. Vseeno pa je bilo moje življenje rezultat soočanja med tem, kar sem lahko doživljal kot nekaj zares svojega, in tem, kar sem doživljal kot nekaj manj svojega in kar sem včasih lahko prepoznal kot »glas« koga drugega, na primer svoje mame, ali kot posledico nečesa drugega, na primer kakih dogodkov v svojem življenju, pogosto težkih ali mučnih dogodkov.

Pomislil sem, da je morda prednost plesalca iz začetka tega pisanja v tem, da so njegovi glasovi glasni in očitni in mu je tako lahko zelo jasno, kaj od njega zahtevajo. Zato se lahko tega procesa soočanja z zahtevami nekoga ali nečesa drugega bolj zaveda, medtem ko so glasovi kakega drugega človeka tišji in tako »nevidni«, manj razvidni. Seveda pa je življenje s »hudobnimi«, žaljivimi ali poniževalnimi glasovi veliko bolj neprijetno in omejujoče kot življenje z manj intenzivnimi in manj kritičnimi, morda celo podpornimi glasovi. Ljudje z enimi in drugimi izkušnjami pa smo si enaki v tem, da peljemo svoja življenja skozi soočanja z različnimi glasovi, ki od nas marsikdaj zahtevajo zelo nasprotujoče si stvari, pa bodisi da so ti glasovi glasni ali tihi. To je del našega človeškega bistva. Smo aktivni ustvarjalci rezultatov teh soočanj med slikami in glasovi različnih »subjektov« (ali ponotranjenih »govorcev«) v sebi. Ta ustvarjalni proces v ljudeh je prav občudovanja vreden (čeprav ne vedno lahek in prijeten). Treba ga je podpirati z zaupanjem v to, kar kažejo tudi izkušnje, da se ljudje tekom celega življenja razvijamo in praviloma napredujemo v premagovanju različnih notranjih in zunanjih težav.

Bojan

NEZAKONSKA HČI

Pojavi se nezakonska hči,
ki trdi:

»Moj oče je Kralj na Betajnovi!«

Ivan za glavo se drži.

»Le kdo je ta, ki je ni?«

A ona še kar kriči:

»Francka s Klanca mi je povedala!«

Ivan se ne spomni nič,
cankarjansko solzo si otre in v joku
to pove: »Hiša Marije pomočnice,
kdo si pa ti, niti v Skodelici te ni?«
Nezakonska hči zbere vse moči in
Cankarju tako veli:

»Me Gospod stotnik je grdo izdal,

A Martin Kačur res spoštoval.«

Ivan dvigne skodelico in se vanjo zazre:

»Mati kave, ta nič ne ve. Jaz vedno sem
bil besedi zvest, na prazne marnje Franck
in žensk se ozirati ne gre. Rad imel sem
samo svoj klobuk, palico, kočijo
in na Rožniku gostijo!«

Lucija Beguš

Foto: osebni arhiv

Jurij Kunaver

NEZNOSNA LAHKOST GENOCIDA

*Molčite, da ne izgubite.
Molčite, pa vendar izgubite.
(J. K.)*

DOSEDANJI GENOCIDI

Genocid ni nekaj od včeraj. Genocidi so se dogajali že pred desetletji in celo stoletji, morda tudi tisočletji. Za nekatere verjetno niti ne vemo, ali pa jih imenujemo z blažjimi izrazi. Ampak še vedno so in ostanejo genocidi, ena najbolj ogabnih in sramotnih dejanj človeške zgodovine. Je pa tudi nekaj upanja: prav zaradi genocidov v povezavi z obema svetovnima vojnama so po svetu nastale znanstveno raziskovalne ustanove, ki skrbno preučujejo pretekle genocide, z namenom, da bi nove genocide lažje prepoznali, jih preprečili ali vsaj ustavili. Tudi sodobna komunikacijska omrežja pomagajo razkriti del tistega, kar bi zločinci radi zagrešili neopazno.

Samo malo manj ogabno je, če za genocidno dogajanje vemo, pa ga bolj ali manj očitno podpiramo (npr. s prodajo orožja agresorski državi), ali če se pretvarjamo, da se genocid sploh ne dogaja. Kot da ne bi zvonilo nam, če parafraziram slavnega pisatelja Hemingwaya.

Genocid pa je tudi nevaren za prihodnjo zgodovino, celo za ozemlja oziroma ljudi, ki so daleč stran od genocida, tako geografsko kot časovno. Nekje sem prebral, da je Hitler glede načrtovanja genocida nad Judi, Slovani, Romi in drugimi »problematičnimi« skupinami ljudi dejal, da ga ne skrbi odziv mednarodne skupnosti, saj tudi glede genocida nad Armenci, z začetkom leta 1915, mednarodna skupnost ni ničesar ukrenila.

Tudi danes glede genocida, ki je v teku, mednarodna skupnost premalo odločno ukrepa, deluje neenotno, tu in tam zasledimo kakšen javni poziv, pogrešamo pa učinkovite poteze. Še huje je, če ne gre za državljansko vojno med posameznimi plemeni in podobno (kot v primeru Ruande leta 1994), ampak za državo, ki sebe doživlja kot razvito in civilizirano in ki hoče z razvitim svetom »normalno« sodelovati na vseh področjih. Nalašč je ne bom imenoval s pravim imenom, saj vsi vemo, za koga gre, imenoval jo bom kar »agresorska država«.

Ne trdim, da situacija ni zapletena, takšna pa je verjetno postala tudi zaradi desetletij neukrepanja mednarodne skupnosti. Nasilna okupacija tujih ozemelj in apartheid nad manjšino v lastni državi torej še zdaleč nista novost. Tako imenovani »zgodovinski revizionizem« (preprosto rečeno: iskanje prvega krivca v preteklosti) ne opravičuje skrajnega nasilja nad civilnim prebivalstvom s strani ene najmočnejših in najmodernejših opremljenih vojsk na svetu. Če bi »zgodovinske krivice« bile glavni argument v mednarodnih odnosih, bi Srbi morali dobiti nazaj Kosovo, kjer še vedno kljubujejo času njihovi znameniti samostani, Slovenija pa bi upravičeno napadla Avstrijo zaradi naše »zibelke« Karantanije in tako naprej. Oboroženih konfliktov in vojn ne bi več mogli prešteti.

Foto: hosnysalah

Gaza

Kot sem že omenil, »toleranca« do genocidov v preteklosti opogumlja različne vplivne hujskače k poskusom novih genocidov. Lep primer današnjega hujskača je M. Dodik. Požare je treba gasiti na začetku, ko se zdijo še obvladljivi.

»Toleranca« do genocidov, naj se sliši še tako neverjetno, tudi zmanjšuje vrednost življenja slehernega posameznika na tem planetu. Ker nam med vrsticami sporoča: »Če ti nekdo ni všeč, če je ovira pri tvojih velikopoteznih načrtih, ga lahko zahrbtno umoriš, prej pa po možnosti še okrutno mučiš in ponižuješ. Ne skrbi, nič resnega se ti ne bo zgodilo. Samo pretkan in zagrizen moraš biti.« V jeziku financ bi se lahko izrazili, da »vrednost delnic človeškega življenja na mednarodnem trgu strmo upada«. Človek kot tak je postal pogojna vrednota, vse večja je namreč ponudba »opravičil«, ko se ga življenja nasilno oropa.

Travma genocida gotovo vpliva tudi na več generacij potomcev, umorjenih in razseljenih. Morda je tudi v tem ena od razlag (ne pa tudi opravičil!), zakaj prav potomci žrtev najbolj znanega genocida druge svetovne vojne zdaj počnejo podobne grozote svojim sosedom.

GROZLJIVE »NOVOSTI« SEDANJEGA GENOCIDA

Sam spodaj naštetu doživljam kot novosti, čeprav morda to niso, ker tako podrobno svetovne zgodovine pač ne poznam.

Prvič. Po novem je treba vse, ki si jih proglasil za teroriste, »iztrebiti«. Kot da niso ljudje, ki tudi imajo svoje razloge za odpor, ampak kužne podgane ali invazivne tujerodne rastline. Ni dovolj, da jih vojaško ali kako drugače premagaš, jim sodiš in jih zapreš, ali da se pogajaš. Po tej logiki bi morali zaradi Irske republikanske armade (IRA) pobiti vse irske teroriste oziroma »teroriste«, prav tako vse člane baskovske organizacije ETA. Pa se to na srečo ni zgodilo.

Drugič. Civilno prebivalstvo v boju proti nasprotnikom ni več pomembno. Lahko jih dnevno pobiješ ali raniš na desetine ali stotine oziroma jim povzročiš neozdravljive travme, ker veš ali zgolj sumiš, da se med njimi skrivajo tvoji vojaški

nasprotniki. Lahko načrtno uničuješ njihove vire preživetja (voda, hrana, nastanitev, elektrika, ogrevanje), njihove zdravstvene in izobraževalne sisteme, kar povzroča nepopisno telesno in duševno bedo. Lahko tem, ki so zdrsnili v obupno telesno in duševno stanje, kadarkoli zaukažeš selitev zdaj sem, zdaj tja, iz enega v drugo smrtno nevarno območje, kar opravičuješ s potrebami po vojaškem napadu določenih območij. Kot bi doma za mizo igral perverzno računalniško igrico ali premikal šahovske figure, le da je teh »figuric« na desettisoče, zgrajenih iz mesa in krvi!

Tretjič. Sam se postaviš v vlogo nevtralne avtoritete: »neodvisno preiskuješ« lastne zločine in »domnevne« grobe kršitve mednarodnega prava, sam »tekoče poročaš« svetu o dogajanju, tuje novinarje in humanitarne delavce pa pobijaš kot zajce. Tudi vodje najuglednejših mednarodnih organizacij javno obrekuješ in jim odkrito ali prikrito groziš.

Četrtrič: Kot da je vse v najlepšem redu, pošiljaš zastopnike svoje agresorske države na glasbena in športna tekmovanja razvitega sveta. In pričakuješ topel sprejem.

Petič: Hinavsko igraš jeznega pravičnika, ko na zasedanjih uglednih mednarodnih organizacij javno trgaš na koščke njihove temeljne dokumente in zraven kričiš, naj bo vse tiste, ki se ne strinjajo s tvojim zločinom in ga ne podpirajo, sram.

Šestič (to velja tudi za države, ki podpirajo agresorsko državo): V interesu agresorja brezkompromisno zatiraš cvet lastne inteligence, predvsem na svojih univerzah. Prav v nazadnje opisanem obnašanju vidim neko splošno pravilo: država, ki se je odločila izvajati teror nad drugimi državami oziroma narodi, bo vedno na domačem terenu naletela na določene izraze nasprotovanja in bo posledično začela grobo zatirati lastne oporečnike.

Sedmič. Takšna agresorska država ogroža in škodi na dolgi rok lastnemu prebivalstvu, svojim »poštenim državljanom«. Mednarodne razmere so namreč težko predvidljive, morda se bo pozornost mednarodne skupnosti in njenih glavnih igralcev iz tega ali onega vzroka na lepem ali pa postopno preusmerila drugam. Agresor, obdan s samimi sovražniki, lahko tedaj izgubi velik del podpore od zunaj. Takrat lahko pride do hudih povračilnih ukrepov s strani žrtev agresorja in vpletanja vseh, ki se radi okoriščajo z vojnami. Ne želimo si tega!

Tisto malo, kar sem doslej naredil, je bila izdelava dveh majic,

Gaza

Foto: hosnysalah

ki opozarjata s svojimi napisi na sedanji genocid in pekel na zemlji, ki ga je ustvarila agresorska država. Večina ljudi v »najlepšem mestu na svetu«, kjer živim, teh sporočil niti ne opazi, ko hodim med njimi po ulicah ali vstopam v lokale, ali pa se samo delajo, da ne vidijo. Celo tisti, ki sicer pridigajo »svetost življenja«, so čudno tihi. Ja, in vsak mesec nakažem Slovenski fundaciji za UNICEF nekaj deset evrov »za otroke v vojni«.

Ja, genocid me skrbi, tako kot piše (v angleškem jeziku) na eni mojih majic: THE GENOCIDE WORRIES ME! Naj ta, samo 2300 kilometrov zračne črte oddaljeni množični masaker, katerega začetek bo kmalu »praznoval« 1. obletnico, (aktivno) zaskrbi tudi vas!

**»CIVILIZIRANI« SVET JE TAKOJ PO DRUGI SVETOVNI VOJNI
OBSODIL TEDANJA GROZODEJSTVA.
DANDANES PA TA SVET PODOBNA GROZODEJSTVA
MIRNO TOLERIRA IN CELO SPODBUJA!**

JURIJ KUNAVER

Kraljevi recenzor:

FILM POD ZVEZDAMI

RECENZIJA FILMOV JESENSKO LISTJE IN JUTRI JE ŠE EN DAN

V okviru letošnjega Filma pod zvezdami sem se na prijazno povabilo Kinodvora udeležila otvoritve, na kateri so premierno zavrteli film Akija Kaurismäkija Jesensko listje, ki ga verjetno ni treba posebej predstavljati, saj je filmofilom znan po vsebinsko in količinsko bogatem opusu. Večinoma piše scenarije in režira socialno kritične filme, v katerih gledalce spusti v vsakdanjik pretežno neprilagojenih ali vsaj čudaških posameznikov. V življenju se praviloma ne znajdejo najbolje, zato več ali manj gravitirajo na socialnem robu. Tipičen primer je protagonist Holappa, možakar srednjih let, ki opravlja priložnostno, nizko plačano delo v tovarni. Ko pa ga zaradi pretiranega konzumiranja alkohola odpustijo, se preseli na gradbišče. Kot rečeno ima precejšnje težave z alkoholom, pa tudi z osamljenostjo, ki meji skorajda na odtujenost. Hrepeni po ljubezni, tudi pripadanju, le da ni najbolj spreten v komunikaciji. Anso, ki za prav tako nizko mezdo dela kot trgovka in kasneje pomočnica v gostilni, sreča v karaoke baru. Že po njunem prvem srečanju se zaplete; življenje pač postavi pod preizkušnjo njuno odločenost, da ustvarita vez(o) in jo tudi obdržita v ekonomsko izrazito nenaklonjenem času. Avtor se posluži nekoliko pravljичnega konca, ki pritrjuje univerzalnemu sporočilu *ljubezen vselej zmagaja*. Vsekakor film, vreden ogleda.

V enem naslednjih dni sem si ogledala italijanski film Jutri je še en dan, prvenec italijanske režiserke Paole Cortellesi, posnet v črno-beli tehniki. Na simpatičen način, z veliko humornimi vložki, nam odslikava obdobje povojne Italije, tik preden so ženske prvič

Jutri je še en dan

Vir: Kinodvor

imele priložnost voliti. Vstopimo v življenje družine v povojnem Rimu, v kateri *madre* Delia drži pokonci štiri vogale hiše. Poleg treh otrok in vsakovrstnih priložnostnih del, ki jih opravlja, skrbi tudi za nepokretnega tasta in lastno gospodinjstvo. Mirno trpi nasilje s strani moža, ki jo ponižuje na vse možne sadistične načine. Vendar pa jo vodi močan motiv; prejme skrivnostno pismo, ki vpliva na korenito spremembo njenega mikrokosmosa. Režiserka nas ob tem spretno zavede, saj verjamemo, da je pismo ljubezensko. Delia v resnici sprejme odločitev za pogumno dejanje, s katerim se prvič, a dokončno postavi po robu svojemu možu. Pa ne le njemu, temveč vsem možem tedanjega izrazito patriarhalnega sveta. Dejanje ne bo opolnomočilo le nje, pač pa tudi njeno hči (ki se skorajda poroči s podobnim nasilnežem) in vse italijanske ženske tedanjega časa.

Mirjam Gostinčar

Najave:

14. FESTIVAL SODOBNE GLASBE BRDA: MEDANA, 12.–14. 9. Brda Contemporary Music Festival oziroma Festival sodobne glasbe Brda se med 12. in 14. septembrom zopet vrača v osrčje Goriških Brd v nekdanjo kinodvorano v Medani. Tudi tokrat se festival osredotoča na ustvarjanje stičišča italijansko-slovenske in mednarodne scene ter na povezovanje mladih glasbenikov z uveljavljenimi ustvarjalci – glasbo združuje z vizualno umetnostjo in poezijo. Letošnjo edicijo posvečamo dolgoletnemu preminulemu prijatelju festivala, Mauru Barduscu.

MUDHONEY: POGON KULTURE, REKA, 16. 9.

Na Reko prihajajo legendarni grungerji Mudhoney. Gostujejo v okviru nove EU turneje na kateri promovirajo aktualni album Plastic Eternity. Pričakujemo lahko tudi nepogrešljiv prerez kariere, ki neprekinjeno traja že 35 let. Ustanovitelja zasedbe Mark Arm in Steve Turner v predmestju Seattla svojo glasbeno pot začneta leta 1978 z »najslabšo skupino vseh časov«, kot so ju predstavili na lokalnem radiu, Mr. Epp and the Calculations. S Turnerjem kmalu preideta v nekoliko resnejšo fazo in leta 1984 ustanovita kulturni Green River, zasedbo, katere prvi EP Come on Down velja za prvo grunge izdajo nasploh. Čeprav sta se Arm in Turner v tej fazi razšla zaradi nesoglasij o tem, kako naj bi Green River zvenela, sta se konec leta 1987 znova združila in dokončno je nastal Mudhoney. Vse ostalo je zgodovina, del te bo mogoče slišati tudi na reškem koncertu.

31. OBLETNICA METELKOVE: 10. DO 14. 9., METELKOVA MESTO

31 let mineva od zasedbe nekdanje vojašnice jugoslovanske armade ter tri desetletja obstoja enega največjih avtonomnih

kulturnih prostorov, mednarodno znanega AKC Metelkova mesto. Praznovanje 31. rojstnega dne bo vrhunec doseglo v petek, ko bo za vse klube omogočena tudi skupna vstopnina. Izkupiček bo kot običajno šel za infrastrukturne izdatke in stroške varovanja metelkovskega dvorišča. Med drugimi bodo nastopili: Svojat, ki se ga je v ljubljanski alter sceni, a bogami i šire, prišla oznaka power trio; Kamenjak z mešanico pušavskega rocka & melanholičnega seattleskega grungea; Jolted, sunkoviti težkokategorniki; Drobovina, udarni neandertalski šus crust/metal koktajl; Smedja in smetke, powerviolence čarodej; Udānde, atmosferični Black Metal; Solipsism, post-Black Metal in MARAX, simfonični Black Metal.

DEFONIJA V SODELOVANJU Z BETTER LIVE: 23. 9., KLUB GOMKA

Iz negotovega in večkrat mračnega obdobja pandemije, raznih restrikcij in oteženih nastopov na odru je izšla pobuda Better Live, projekt, ki ga vodi 11 evropskih partnerjev iz sveta jazza in improvizirane glasbe, ki bodo eksperimentirali s trajnostnimi koncerti in nizkoogljeno turnejo. Mobilnost umetnikov in občinstva je največji vir izpustov toplogrednih plinov v kulturnem sektorju. Kako lahko torej zaščitimo kroženje umetnikov v Evropi in hkrati zmanjšamo svoj ogljični odtis? V pobudo je vključen tudi Zavod Sploh, koordinatorka pa je Brigita Gračner. Na koncertu improvizirane godbe, ki bo v koprodukciji s koncertnim ciklom Defonija, bodo v klubu Gromka gostovali Hans Kjørstad (gosli), Sigrid Aftret (tenorski saksofon) in Patrycja Wybrańczyk (bobni). V manjših zasedbah, ki se kanijo oblikovati sproti, se jim bo pridružilo tudi nekaj tukajšnjih moči.

Zbral in uredil Jože Balas – FOTO NOTE

POLETNI VROČI KONCERTI

Od 7. do 20. julija 2024 je potekalo že dvajseto glasbeno srečanje Etno Histeria, ki je na sedmih koncertnih večerih po Sloveniji in v »našem« Trstu združilo 70 vrhunskih glasbenikov s celega sveta. Etno Histeria World Orchestra smo ujeli v Borovnici in je bilo zelo veselo in plesno. Dva dni kasneje smo na Novomeških poletnih nočeh poslušali Darko Rundek Trio, kjer ni manjkalo niti »the best of« starih jugo pank in novovalovskih komadov. V Channel Zero, trdnjavi težkih rifov in psihadelije, se je zadnji dan julija zgodil trojni koncert, na katerem so nastopili avstrijski psihedelični rock kvartet Great Rift, energični teksaški stone rockerji High Desert Queen in Godsleep, atenski heavy rock rollercoasterji. Eden redkih koncertov, kjer so vsi trije nastopajoči bendi dobili odlično

Foto: Jože Balas, Foto Note

Sacri Monti

Foto: Jože Balas, Foto Note

Great Rift

Foto: Jože Balas, Foto Note

Etno Histeria World Orchestra & Jani Kovačič

Foto: Jože Balas, Foto Note

auto

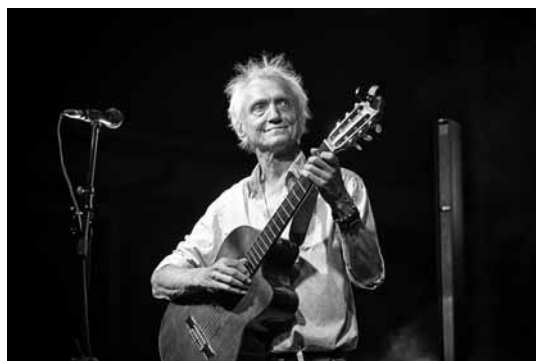

Foto: Jože Balas, Foto Note

Darko Rundek Trio

oceno. Nič slabše se ni godilo naslednji teden, 6. avgusta, prav tako v Channel Zero, kjer so nastopili kalifornijski prvaki heavy psihedeličnega rocka Sacri Monti. Ogrevalec je ljubljanski psihedelični garažni noise rock trio auto, ki je nedavno izdal svoj istoimenski debitantski album.

Jože Balas, Foto Note

Foto: Jože Balas, Foto Note

Goodsleep

Foto: Jože Balas, Foto Note

High Desert Queen

Izza rešetk:

N. Viktor

SILVER II

Avtoportret, N. Viktor

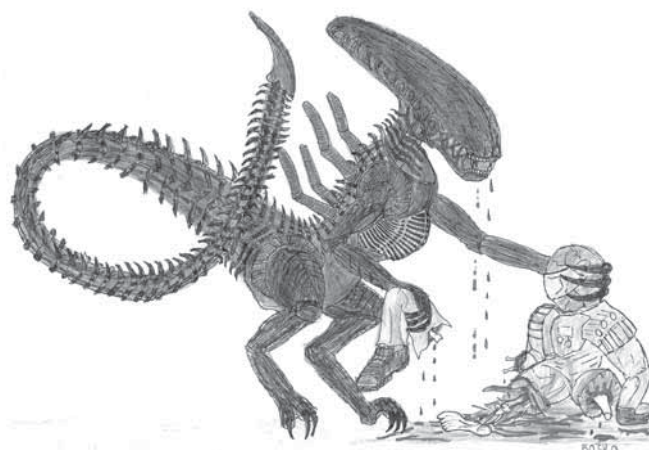
028
KRALJI
ULICE

Kakih dvesto ljudi je priprtih na Povšetovi 5 v Ljubljani. In še trideset do štirideset ljudi je zaprtih v ločenem delu te stare dotrajane stavbe, kjer se prestaja kazen. Stari zidovi so na najtanjših mestih debeli okoli petdeset centimetrov. Barva fasade je že težko določljiva in samo ugibam lahko, katere barve je bila nekoč. Po fasadi so speljani različni vodi, ki se jih inštalaterji več ne trudijo skrivati. Vsaj dvakrat tedensko po stavbi odzvanjajo zvoki udarnih kladiv in kotnih brusilk. Vsi ti zvoki še dodatno otežujejo bivanje pripornikov. V urah, ko po stavbi odzvanjajo zvoki udarnih kladiv in kotnih brusilk, ni mogoče počivati. Spanec je naš najljubši prijatelj, a se nas ogiba, kakor bi bili kužni. Težko je biti zdravo utrujen po dveh urah sprehoda na dan in mnogi se zatekajo k zdravilom za premagovanje nespečnosti, depresije itn. Za vsakogar, ki je prvič gost v tej imenitni ustanovi, je dogajanja veliko in včasih še preveč, zato se bom omejil na dogajanje v sprejemni sobi št. 45 – kar je možno videti in doživeti v njej ter kar je možno videti skozi okno.

Moj kung fu prijatelj spet stoji pred oknom in opazuje dogajanje na sprehajalnem dvorišču. Dnevi so topli in skozi odprto okno se je možno pogovarjati z drugimi priporniki na dvorišču, dokler tega ne prekine paznik, ki nadzoruje sprehajalno površino. Tovrstno pogovarjanje ni dovoljeno in paznikov to ne moti, kakor pravijo, a so kljub vsemu na delovnem mestu in je njihova naloga, da to preprečijo. To potrjujejo z izjavami, da so tudi sami nadzorovani preko varnostnih kamer.

Pihalniki je najmočnejše orodje za prenašanje sporočil in denarja ter drugega manjšega materiala med priporniki. List A4 in nekaj lepilnega traku je vse, kar je potrebno za učinkovito orodje za prenašanje sporočil. Sam sem zelo več v pihanju in sem še sebe presenetil, ko sem prvič pihnil sporočilo skozi gosto rešetko, ki preprečuje prehajanje večjih predmetov skozi okno priporniške celice. Fantje so z odobravanjem dvigali palce in se veselili prejetega sporočila. Strojni tehnik je res dobra izobrazba, ni pa od nje velike koristi, če svojega znanja ne uporabi v praksi.

Simpatični načelnik Pizda, ki je prava »pizda« pri opravljanju svojega dela, se oglasi skoraj vsak dan, ko ga ne potrebuješ. Ko ga pa potrebuješ, ga lahko zaman čakaš in pozivaš preko paznikov. Pizda mu pravim zaradi tega, ker večkrat medmetno uporabi to besedo. Simpatični načelnik Pizda ob vsakem svojem obisku sobe Silverju obljubi hitro premestitev v samsko sobo, seveda, ko se bo ena izmed teh sprostila. Silver se vsakič razburi in preklinja pedofile, ki takoj ob prihodu na Povšetovo 5 dobijo samsko sobo. Prvi na vrsti za samsko sobo so vedno prav oni, saj so ogroženi s strani drugih pripornikov, ne vem,

zakaj jih ne dajo skupaj v eno sobo. Nato so na vrsti priporniki, ki so nasilni do drugih in ne trpijo družbe sojetnikov. Skoraj vsak pripornik, ki je finančno neodvisen, si želi samske sobe. V skupinskih sobah se tobak, kava in podobno delijo z drugimi priporniki, saj smo tudi priporniki ljudje in si pomagamo, a prepogosto ravno zaradi tega prihaja do težav. To sem tudi sam doživel. Ponudim prst, a ti takoj zagrabi celo roko. Kaj vse ljudje počno po skupinskih sobah, in to ob vseh urah dneva in noči, bom še opisal, saj sprejemna soba št. 45 ni v tem nič drugačna od drugih skupinskih sob. Dogajanje je neverjetno. »To je pravi živžav« je opisoval moj prvi cimer v priporu, ki ima za seboj že več kot dvajset let odsedene zaporne kazni. On je zgodba zase.

Simpatični načelnik Pizda je dnevno zapuščal sprejemno sobo št. 45 ob spremljavi Silverjevih kletvic, ki so bile ob vsakem načelnikovem odhajajočem koraku glasnejše. Vrhunec glasnosti so dosegle, ko je načelnik že zaklepal vrata sobe in je kletvice še zagotovo slišal. Samemu sebi bi Silver z znižano glasnostjo zaklel še kakšno sočno kletvico in se pomirjen vrnil na rob postelje ali bi stopil pred modrikasto zatemnjeno okno in opazoval sprehajalno dvorišče. Silver mi je ostal močno v spominu, ker sem sčasoma tudi ugotovil, da le ni vse tako, kot je on pravil, svojo zgodbo je olepšaval tako kot vsi drugi priporniki. Kot sem že omenil, ko sem o njem pisal, je bil hud alkoholik. Zdaj ko sem spoznal že kar nekaj alkoholikov, vidim, da ti zelo radi pretiravajo in si izmišljujejo zgodbe, da bi si ohranili čast, za katero še čutijo, da jo imajo. Biti dober teden skupaj z osebo, ki je ne poznaš in je na robu prisebnosti, je naporno. V nekaterih pogledih sem ga še razumel in se celo poistovetil z njim, saj sva bila oba priprta. Všeč mi je bilo, da je končno dobil svojo sobo, sem pa v sprejemno sobo nato dobil osebo, ki smo jo klicali Muha. In ta nadimek mu je zelo pristajal.

Saj me razumete – ko v sobo prileti muha, brenči, leta okoli glave, pristaja na telesu, a se je nikakor ne morete znebiti.

Blodnje so moj stil.

Črtomir Clonsky

IN MEMORIAM: HAZIM HOROZOVIĆ

Hazimov primer sem »podedovala« od sodelavke, ki sem jo nadomestila med njeno porodniško. Predstavila mi ga je kot gospoda, ki potrebuje nekaj podpore pri plačevanju stanovanjskih stroškov, ki se ga težko dobi na telefon in ki ga tudi velikokrat ni doma, ko se domeniš z njim, sicer pa je miren in prijazen. Zmeden. No, takrat sem bila kot novinka na Kraljih ulice zelo zmedena tudi jaz, tako da se nama je s Hazimom obetalo odlično sodelovanje.

Živel je v tretjem nadstropju bloka, na hodniku desno, njegova vrata pa si prepoznal po nalepki s prijaznim mahajočim Marsovcem. V stanovanju je vedno igral radio, vrata pa so bila odklenjena – ne glede na to, ali je bil Hazim doma ali ne. Najina kariera se je sicer res začela s propadlimi obiski in dogovori, ki pa so bili vseeno dovoljkrat toliko uspešni, da je bil Hazimov dolg odplačan, redne obveznosti pa sproti urejene, in to brez izjeme.

Ugotovila sem, da Hazim na telefon ni dosegljiv, če gre iz stanovanja. Če gre iz stanovanja, se splača najprej pogledati v klet, kjer je rad prčkal z orodjem in električnimi aparaturicami, ki jih je kje našel, če tam ni bilo uspeha, na dvorišče ob bloku, kjer so ljudje iz nekih drugih časov posedali na klopcah ob skupnem klepetu, če ga tudi tam ni bilo, počakati deset minut, ker je šel verjetno do trafike, če pa tudi to ni zaleгло, velja obupati, ker je šel gotovo na obisk k mami v dom za ostarele. Ko sem usvojila to znanje, sva se s Hazimom veliko lažje ujela, sploh pa sva lahko zaradi odplačanih obveznosti klepetala o drugih stvareh. Najraje je obujal spomine na odraščanje na ljubljanskem Brdu, takoj zatem pa na svoja delovna leta v mehanični delavnici in sorodnih obratih. Vedno je »butnil« tudi kakšno tako, da sem prhnila v smeh. Nekoč sva uspešen obisk Zavoda za zaposlovanje proslavila s kavico v bližnjem lokalu, z minareta džamije pa se je zaslišal klic k molitvi. Hazim se je namrgodil in pripomnil: »Kaj se pa dere s stolpa ta hodža, nej dol pride pa lepo pove!« Tudi ko je trmasto vztrajal pri kakšni butasti, se nanj enostavno nisi mogel jeziti. Trmast je bil namreč na zelo simpatičen način.

Čeprav pri njem doma nisem nikoli nikogar srečala, so bili okrog Hazima vedno dokazi, da ni osamljen – ostanki pripravljenega obroka, polivinilna vrečka s podarjeno kavo, sporočilo na samolepilnem listku. Sosei so ga imeli zelo radi, večkrat mu je kdo od njih prinesel kakšno dobroto ali samo

Foto: osebni arhiv

prišel na klepet. Tudi v naselju so ga poznali in lepo pozdravljali vsi, ki sva jih srečala, on pa mi je zarotniško o njih povedal kakšno tajno, ko so bili nekaj metrov mimo.

Počasi sem se prebijala tudi skozi Hazimovo trmo. Uspelo mi ga je spraviti k osebni zdravnici in zobozdravnici, ko pa sem ga oštela zaradi ne dovolj pospravljenega stanovanja, se je čez vikend lotil pomivanja oken in zvrnil s stola (k sreči na kavč). Pod mojim vztrajanjem je ponavadi kapituliral z »no, prov, da me ne boš kregala!«.

Čeprav grde novice o smrti pri delu na Društvu Kralji ulice žal niso redke, Hazimove res nisem niti malo pričakovala, še manj se nanjo pripravila. Z nekakšnim otopenim občutkom, ko dejstva o nepreklicnem koncu Hazima Horozovića še nisem zares zaobjela, sem s sodelavko, ki ji je njegova topla in prikupna narava prav tako stopila pod kožo, prispela na pogreb. Bila sem zelo presenečena nad ogromnim številom ljudi, ki so se prišli posloviti od njega. To me je prav ganilo. Velik žalni venec so prispevali tudi njegovi sosede, in če to ne pove vsega o tem, kakšen je bil Hazim, potem ne vem, kaj lahko. Hazimu letos prvič nisem poslala razglednice z morja. Njegov nabiralnik s štamprletom, »če zun' kdo od sosedov kej pr'nese«, bo sameval, in Marsovec na vratih ne bo mahal nikomur več.

Maruša Ivančič

NOVA PROFESIJA

Življenje prinaša zanimiva pota in preobrate. Ravno ko že misliš, da te je usoda pustila na cedilu, se odpre nova pot. Skoraj vedno sem na slabem z denarjem, imam namreč izredno visoko najemnino za eno zelo običajno, staro sobo. Socialna pomoč mi jo komaj krije, za kaj drugega pa ne ostane veliko. Zdaj so pa še poletni dopusti, ljudi skoraj ni in je težko prodajati Kralje, poleg tega so mi povedali pri Hoferju, da se tam Kralji ne smejo ponujati, čeprav sem bil zelo prijazen in nevsiljiv, medtem ko vidim recimo druge na istem mestu, kako brez revij stegujejo roko in prosijo za denar. Njih, kot kaže, pustijo pri miru, torej je beračenje dovoljeno, ponujanje časopisa pa prepovedano.

No, v glavnem, pustimo »politiko« ob strani, naj nadaljujem zgodbo. Torej, ko sem bil že skoraj v brezizhodni situaciji,

popolnoma brez denarja, do mene pristopi nek gospod, mi izroči evro in me vpraša, če bi rad zaslužil kaj denarja. Ko sem mu odgovoril, da seveda, da bi ga, mi je ta zelo prijazni gospod razložil, da oddaja apartmaje in da če želim, mu jih lahko pomagam čistiti. In tako sem začel čistiti apartmaje. Plača ni ravno velika, je pa v redu, da vsaj nekaj delam.

Delo je kar zahtevno, saj mora biti izredno natančno očiščeno. Včasih še storim kakšno napako, se pa trudim, da je v redu narejeno. Gospoda, ki mi je ponudil službo, ne bom poimenoval, saj nisem prepričan, če bi si tega želel, naj mu bo pa ta članek v zahvalo.

Nesmrtni

MLADI ZMAJI: SANJAJ. NAČRTUJ. URESNIČI.

Mestni inkubator je program Mladih zmajev za uresničevanje idej mladih v Ljubljani, ki bo letos oktobra vpisal že 9. generacijo Idealistk in Idejalistov. To so mladi med 18. in 29. letom, ki razmišljajo o svojih idejah in so pripravljeni sprejeti izziv, da svoje ideje tudi uresničijo.

Mestni inkubator mlade vodi po poti od idejne zamisli do projekta, jih uči načrtovanja ter ponuja možnost mentorske in finančne podpore pri uresničevanju ideje v izvedbeni fazi projekta. Gre za intenziven proces, v katerem mnogi mladi prvič preizkusijo, kaj pomeni izpeljati svojo idejo v resničnem svetu, a v varnem okolju.

Najpogostejša vprašanja

- Kakšna mora biti moja ideja? – Takšna, ki te vznemirja in te vleče dalje, da jo raziščeš ter uresničiš. Obstaja verjetnost, da se je malce bojiš.
- Se lahko prijavim z ekipo? – Sodelavci na projektu so zelo dobrodošli! Zato ne čakaj in navduši za svojo idejo še koga, že zdaj.
- Kaj zajema program? – Najmanj, kar ti program ponuja, so tri delavnice, možnost mentorstva in finančne podpore, spoznavanje novih ljudi, povezovanje z drugimi uresničevalci idej in promocijo tvoje ideje.
- Kaj pridobim z udeležbo v programu? – Vsakdo pridobi tisto, kar potrebuje v danem trenutku. Kar družijo vse Idealistke in Idejaliste, so pridobljena znanja in veščine. Naučiš se jasno definirati idejo, določiti cilje, poiskati različne poti do rešitev, izdelati projektni načrt, delati z drugimi, voditi ekipo, sprejemati dogovore, vztrajati in spuščati stvari od sebe. Pa tudi predstavljati ideje drugim, spoznavati nove ljudi in se povezovati v skupnosti ter samostojno delati na uresničevanju ideje.

- Ali je Mestni inkubator zame? – Je za vse mlade, ki živijo v Ljubljani, prihajajo v prestolnico na študij ali delo, se iz Ljubljane ob vikendih vračajo v domače kraje; delujejo v Ljubljani in so na začetku svoje profesionalne poti. Mestni inkubator je za mlade med 18. in 29. letom, ki iščejo svoje priložnosti in ustvarjalno skupnost.

Pomembne informacije

Mestni inkubator je mladost v življenju, v duhu in srcu. Je skupnost, ki ji pripadaš. Je ambicija, ki strah spreminja v inovativnost. Je zavedanje, da smo minljivi in da nas ideje (lahko) preživijo. In je znanje, ki se pretaka skozi ustvarjalnost. Rok za prijavo idej v Mestni inkubator je 6. 10. 2023. Najvišja možna finančna podpora za posamezno idejo je 1500 evrov.

Spremljajte spletno stran www.mladizmaji.si, Instagram in Facebook Mladih zmajev za aktualne informacije.

Vabljeni tudi organizacije, podjetja, društva in klubi, ki imate v svojih vrstah mlade in bi jih radi mentorsko podprli, da se priključite Mestnemu inkubatorju. Za podrobnosti stopite v stik s Saro Lucu na telefonski številki 051 625 162 ali po e-pošti inkubator@mladizmaji.si.

Program Mestnega inkubatorja izvajajo Mladi zmaji v partnerstvu z Zavodom za ustvarjalno družbo TiPovej! in ob podpori Mestne občine Ljubljana.

SANJAJ. NAČRTUJ. URESNIČI.

Program za ideje mladih
med 18. in 29. letom

Prijave do 6. 10. 2024

 **MESTNI
INKUBATOR**

MLADI
ZMAJI

Mestna občina
Ljubljana

tipovej.org

Skeniraj me!

Giacomov foto kotiček:

ODDELEK ZA RAZBURJENE¹ ŽENSKE

Študija Giacomina Donija o ženskah in psihiatričnih ustanovah:

»Tam je, Matteottijeva² prijateljica,« so pravili o Lavinii Adami v psihiatrični ustanovi v Rovigu.

Lavinia se je rodila leta 1892 v družini v Badia Polesine kot edino dekle med šestimi sorojenci.

Po študiju in službi knjigovodkinje v lokalnih podjetjih je Lavinia začela slediti levim militantnim političnim gibanjem, kar je privedlo do tega, da je zapustila družino, ki se ni strinjala z njenimi idejami.

Leta 1919, v obdobju stavk, se je Lavinia znašla v središču pozornosti, ko so jo obtožili spodbujanja jeze in podpihovanja protestov v marksističnem duhu; v tem času je Lavinia izgubila službo in ni mogla več najti stalne zaposlitve. In vsem stereotipom tistega obdobja navkljub je Lavinia leta 1927 rodila Argo kot neporočena mati.

Ženska, socialistka in neporočena mati, to so bile značilnosti, ki so bile popolnoma neprimerne za takratno zgodovinsko obdobje, zato so Lavinio leta 1937 sprejeli v ustanovo Rovigo – ker je bila »nevarna zase in za druge«.

V prvih letih bivanja v psihiatrični ustanovi je Lavinia – vzporedno z dopisovanjem s svojo hčerko, ki je končala v sirotišnici – začela protestirati proti ukrepom ustanove. Vsa njena prizadevanja so zadušili z omejitvami in inzulinško terapijo. Postopoma so njeni protesti začeli slabeti in sčasoma se je neizogibno prilagodila Rovigu, kjer je preminila leta 1976.

Lavinia je postala simbol ženske, ki je poskušala pretrgati okove stereotipov, da bi lahko živela svoje življenje. Danes počiva v kostnici na pokopališču v Roverdicrèju.

Giacomo Doni
Prevedel Jean Nikolič

¹ Besedo razburjena (agitata) so v italijanskih psihiatričnih ustanovah uporabljali za opis agresivnih, histeričnih in nasilnih oseb..

² Giacomo Matteotti je bil italijanski socialistični politik in sekretar stranke Partito Socialista Unitario. 30. maja 1924 je v italijanskem parlamentu odkrito govoril o goljufiji italijanskih fašistov na splošnih volitvah in obsodil nasilje, s katerim so pridobivali glasove. Enajst dni kasneje ga je ugrabila in ubila tajna policija Benita Mussolinija.

Lavinia stavka

Lavinia v psihiatrični ustanovi

Izzeta Lavinia se sprehaja med sopacientkami

KRAVŽLJANJE MOŽGANOV

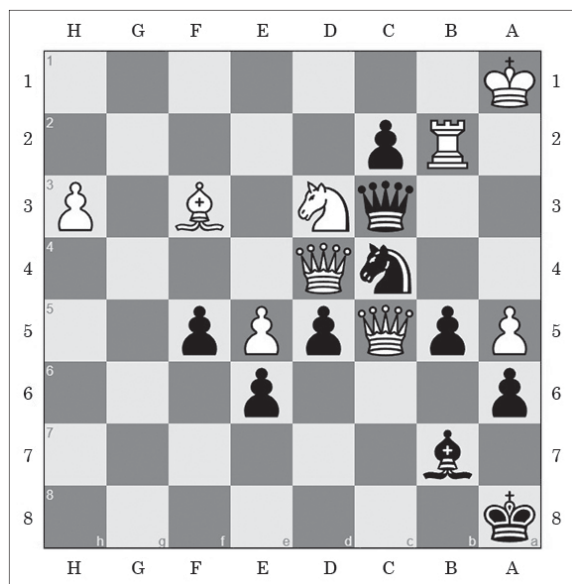
Mikhail Chigorin – Joseph Henry Blackburne, Dunaj, 1898.

Na potezi je črni, ki v treh potezah matira belega. Poišcite rešitev.

Jean Nikolič

Standardni algebrski šahovski zapis:

pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava, D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat, O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje mimogrede).

REŠITEV JE OBJAVLJENA NA STRANI 35.

032
KRALJI
ULICE

KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. OB VSAKRŠNI URI JIH LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128, NA UREDNISTVO@KRALJULICE.ORG ALI NA NAŠ FACEBOOK PROFIL. VABLJENI H KOMENTIRANJU!

E-sporočilo, 1. 8. >> Pozdravljeni, rada pomagam vašim kraljem ulice in kupim časopis. Vendar pod pogojem, da je vse po vaših pravilih. Mislim pa, da je pred trgovino Hofer na Vrhniki prevarantka. Ko plačаш, ti da v roke fotokopijo naslovnice in pravi, da je zmanjkalo izvodov. Danes je časopis imela, vendar sem doma ugotovila, da ima žig na časopisu zbrisan z edigsom. Članske izkaznice nima. Dekle je športno oblečena, nosi čepico s šiltom in nahrbtnik. Upam, da se motim in je vse okej. Dekletu pa vseeno želim vse dobro! Mateja

E-sporočilo, 4. 8. >> Spoštovani, Kralji ulice je resnično eden boljših mesečnikov, na katere sem »naročen«. Ja, tako dober, da jih imamo v svojem gospodinjstvu včasih več na mesec. Včeraj me je malo presenetilo, ko ga je okoli poldneva pred Supernovo na Rudniku ponujal mlajši moški, običajno na tem mestu (verjetno ni zaželeno?) ni nobenega prodajalca. Ogovoril me je v slovenščini z makedonskim naglasom in me želel prepričati, da 10 evrov, ki sem mu jih ponudil kot pomoč, ni dovolj, naj raje dam vsaj še 20. Pri tem mi je kazal kepo zmečkanih bankovcev, med katerimi so bili tudi 50-evrski, in mi navrgel, da mu

je ena gospa malo prej dala 40 evrov. In da potrebuje denar za stanovanje. Pri tem se je malo nenavadno tresel in opiral na eno berglo. Ko sem navrgel, da je 10 evrov le nekaj denarja in da mu vaše društvo zagotovo kot prodajalcu časopisa tudi stoji ob strani, se je počasi odpravil stran, se nehal tresti, ni bil več nestabilen in je na hitro odzdravil. Spremljal me je tisti občutek, da sem se srečal z umetnikom beračenja, a vsakdo je lahko v stiski in nikogar ne smem soditi. Pa vendar verjamem, da tudi članom vašega društva ni vseeno, če vas kdo izkorišča. Gospod je bil srednjih let, rdečelas in je bolehal za psoarismo (luskavica, op. ured.). V rokah je imel en izvod časopisa, ki mi ga je stežka izročil, v torbi pa je imel še tri časopise. Na časopisih je bila v okencih s kulijem izpisana številka 936 (nič edigsa ali česa podobnega). Kolikor se spomnim, vaše članske izkaznice ni imel na vidnem mestu. Vam in vašim članom želim vse dobro in vam seveda tudi v prihodnje z veseljem malo pomagam. Vsak od nas je malo drugačen in nobenega ni za soditi po drugem. Hvala za res prijetna branja in tisti občutek, da se da živeti in preživeti tudi malo drugače kot potrošnik. Prijeten dan vam želim! Blaž

SMS, 19. 8. >> Kuku, o časocajtgu KU ne dvomim, za vsakega kaj ... A moram pohvaliti res prijaznega prodajalca, ki ima vedno na zalogi kakšno spodbudno besedo. Upam, da boš »stawhou« svoj izgubljeni zaklad. Čuri, imej se lepo! K'r ena

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodniki in vodnice z brezplačno izkušnjo vam preko pripovedovanja zgodb predstavimo večplastnost brezdomstva in svoje izkušnje z ulice. Govorimo zgodbo o mestu, o sebi in o brezdomstvu.

Pohod poteka v manjših skupinah 3-10 oseb, kar udeležencem omogoča varen prostor, kje lahko vprašajo tisto, kar jih že dolgo zanima, a si do sedaj niso upali. Traja 1,5-2 uri. Prispevek za turo po osebi znaša 8 evrov za dijake, študente, upokojence in nezaposlene ter 10 evrov za zaposlene. Možne so tudi individualne ture za katere prispevek znaša 15 evrov.

Za prijavo nam pišite na: tured@kraljulice.org ali na Facebook Nevidena Lublana

Pridružite se nam pri odkrivanju drugačne Ljubljane!

OGLASNA DESKA

Ste se že kdaj vprašali, ali je kateri izmed vaših odsluženih predmetov, morda uporaben za koga drugega? V Posredovalnici rabljenih predmetov, ki deluje v okviru društva Kralji ulice na Poljanski c. 14 v Ljubljani, z veseljem sprejemamo predmete za dom in prosti čas, ki so pri vas že odslужili svoj namen (pohištva ne sprejemamo). Info kontakt: Slavko, 030 323 308.

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opuščanje uporabe psihotričnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zainteresirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Pražakova 6 v Ljubljani, ali jo naročite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Društvo Kralji ulice se v mesecu avgustu zahvaljuje:

- pekarni OSEM za pekovske izdelke,
 - slaščičarni ZVEZDA za slaščice,
 - fotostudiu FOTO GRAD za pet kupončkov za fotografiranje,
 - fotostudiu FOTO TIVOLI za pet kupončkov za fotografiranje,
 - KINODVORU za vstopnice,
 - društvu ADRA za pripomočke za osebno higieno,
 - NK OLIMPIJI za vstopnice,
 - podjetju DON DON za krofe,
 - ANIMAL ANGELS za kritje stroškov veterinarskih storitev in
 - vsem dobrim ljudem za oblačila, obutev, hrano in božična darila.
- Se priporočamo za naprej.

Če želite objaviti svojo življenjsko izkušnjo, nam jo lahko pošljete na urednistvo@kraljiulice.org ali nas pokličete na 030 323 128.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsak torek 15.15–16.15 v Športni center Triglav za Bežigradom (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

Za sina iščem oblačila št. 122–128. Kontakt: zupanklavdija14@gmail.com.

NAGRADNA KRIŽANKA

Iskrene čestitke nagrajencu in nagrajnkama pravilno rešene julijske nagradne križanke. Knjigo Ljubljanski džanki prejmejo: Nina Grabenšek iz Boštanja, Alojz Gorišek iz Šmarja – Sapa in Zoja Lovrenčec iz Bogojine.

033
KRALJI
ULICE

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 1 odstotek dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

_____ (ime in priimek davčnega zavezanca)

_____ (podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

_____ (poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

--	--	--	--	--	--	--	--

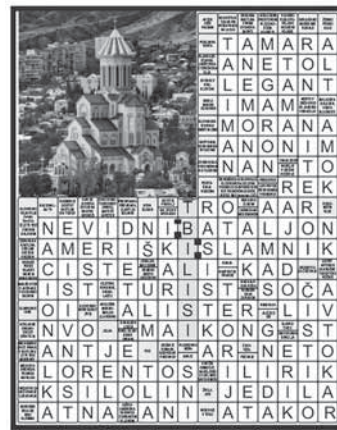
_____ (pristojni finančni urad)

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6	1%

V/Na _____, dne _____

_____ podpis zavezanca/ke

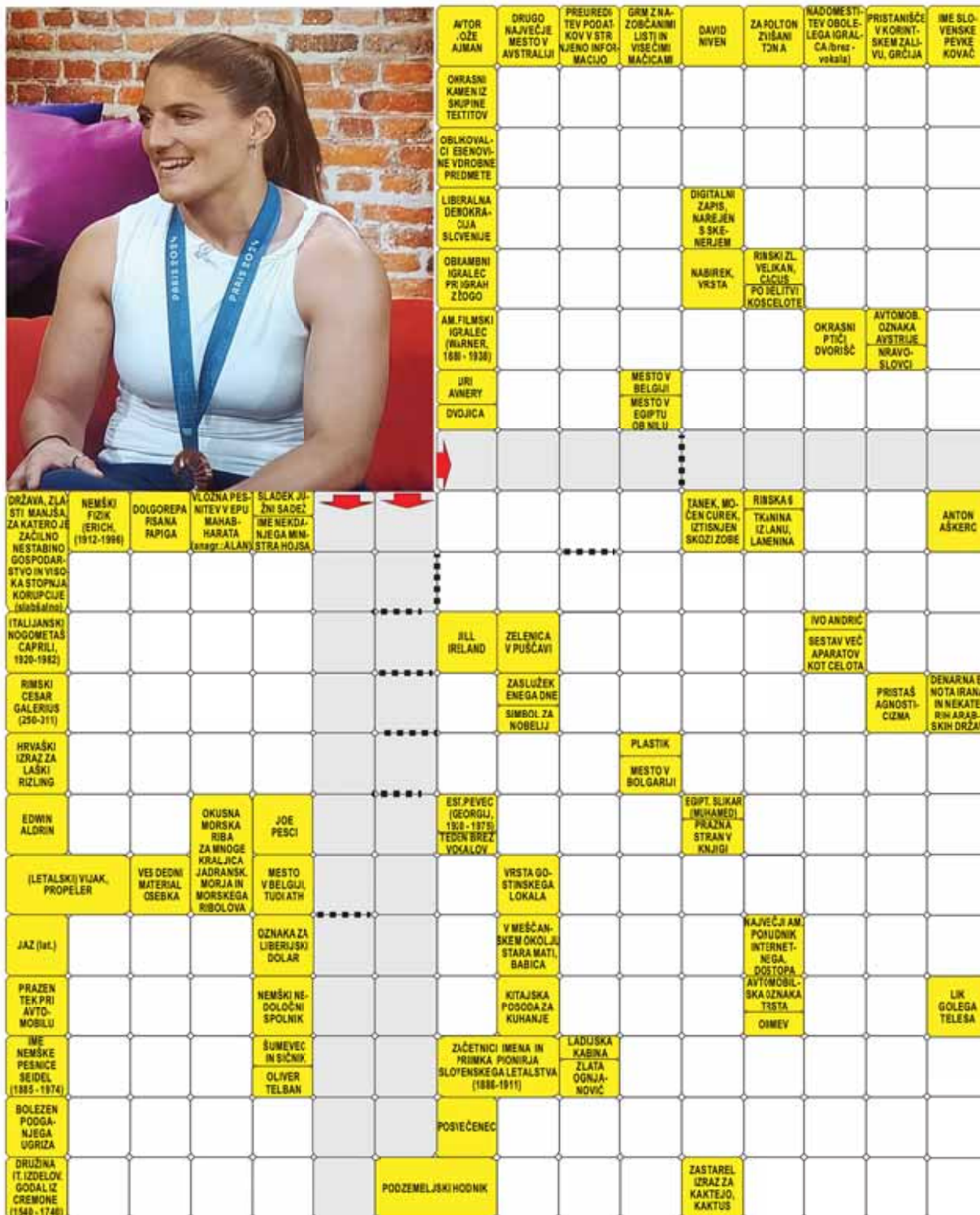

Rešitve iz majske številke.

BY MILOŠ

NAGRADNA KRIŽANKA

Urška: »Moramo si znati vzeti čas za prijatelje.«

